Nº209 (23.117)

2015 гъэм жэпуэгъуэм (октябрым) и 28, бэрэжьей
 Тхьэмахуэм тхуэ къыдок
 И уасэр зы тумэнщ

adyghe@mail.ru adyghepsale.ru

Фэтэр куэду зэхэт • КъБР-м и Парламентым гугъуехьхэр

зэрыщыіэр, апхуэдэ псэупіэхэр зезыхьэхэм щіы-піэ самоуправленэхэм лэжьыгъэ пыухыкіа зэ-

пІэ самоуправленэхэм лэжьыгьэ пыухыкіа зэрыдрамыгъэкіуэкіыр, нэгъуэщіхэри.
КъБР-м ухуэныгъэмрэ псэупіэ-коммунальнэ хозяйствэмкіэ и министр Тутыкъу Анзор жиіам къызэрыхэщамкіэ, ди республикэм фэтэр куэду зэхэт унэу 3273-рэ итщ. Абы щыщу унэ 2223-р уней Іуэхущіапіэхэм зэрагъакіуэ, 552-р унэр зейхэм я зэгухьэныгъэхэм (ахэр 261-рэ мэхъу) я нэіэ щіэтщ, 223-р зыми пымыщіауэ зэрахьэ. Къэрал, щіыпіэ мылъкум хохьэ унэ 39-рэ. Унэ 80-р хэхауэ зыгуэрым и нэіэ щіэткъым. Щіыпіэ самоуправленэхэм я къалэнщ зэпеуэ зэіуха къызэрагъэпэщу зыри зыкіэлъымыплъ апхуэдэ унэхэм я зехьэкіэ хъунур яубзыхуну. КъБР-м Энергетикэмкіэ, тарифхэмрэ псэупіэхэм я щытыкіэм кіэлъыплъыплъннымкіэ и къэрал

піэхэм я щытыкіэм кіэльыплъынымкіэ и къэрал раторым и фондым хэлъ ахъшэр республикэ комитетым и управленэм и унафэщ Журавлев Андреи жиіащ ціыхухэр фіагъкіэ арэзы къэзыщ Пуэхутхьэбээ и чэзум яхуэщ Тэныр я Тэна- хьэным зэрыхухахыр. А ахъшэ псори зэрызэратІэр ипэкіэ гъэкі уэтэным и лъабжь эу зэрыщытыр. Абы къызэригъэлъэгъуамкіэ, унэр зэрызэрахьэну щІыкІэр а үнэм шыпсэүхэм яубзыхупхъэш. ауэ щыхъукІи, къащта унафэм хущІегъуэжмэ, зэрахъуэк ыжынуи хуитщ. Апхуэдэуи унэр

КъБР-м и Парламентым и Унафэщіым и деж щыіз Жылагьуэ советым и зи чэзу зэіущіэм цытепсэльыхьащ КъБР-м фэтэр куэду ээхэт и унэхэр зехьэнымрэ къызыхуэтыншэу ээгьэлэшыжынымрэ пышіа гугьуехьхэм.

ПАРЛАМЕНТЫМ и Унафэщі Егоровэ Татьяна зәіущіэр къыщызэіуихым жиіащ 2005 гъэм УФ-м и Псэупіэ кодексым къару зэригьуэтрэ фэтэр куэду ээхэт унэхэр зехьэным, ар зыхуей хуэгьэзэным ціыхухэм хуаіз бгъэдыхьэкіэр зэрефіэкіуар. Фэтэр куэд хъуу ди республикэм ит унэхэр ідэхущіапіэ 47-м, унэхэр зейхэм я загухьэныгьэ 204-м, псэупіэ-ухуэныгъэ кооперативу 45-м я наіз щіэтщ. Псори зэхэту къапщтэмэ, зи гугьу тщіа іуэхущіапіэхэр кіэльопль унэшхуэ 406-м. Спикерым къызэрыхигьэщамкіз, УФ-м и пісэупіэ кодексымрэ КъБР-м и законхэмрэ япкъ иткіз, республикэм унафэ къыщащтащ фэтэр куэду зэхэт унэхэр и чэзум зыхуей хуэгьэзэныр кызызгъэпэщыным теухуау. Мы іуэхум хэль ныкъусаныгъэхэм щытепсэльыхым, Егоровэм жиіащ зыми и нэіэ щіэмыт унэхэр иджыри зэрыщыіэр, апхуэда псэупізкэр зезыхьэхэм щыпіа самоуправленэхэм лэжьыгьэ пыухыкіа зэрымпыракіз проценти З къудейш. Май, Прохладнэ щіынальэхэм узаутыныю за унэхэр зэрахьахэм, мидша зыми и нэіэ щіэмыт унэхэр иджыри зэрыщыіэр, апхуэда псэупізкэр зезыхьэхэм щіыпальахэм ізэхуя хы хыбарыр ціыхухэм я дыж бы кіз гьуэтыпых зарыхуэтыншэ у зэры кызыхуэтыншэ у зэрах унахэр кызыхуэтыншэ зэрых унахэр кызыхуэтыншэ зэрыхуэтыным теухуа хатыра кіз гьуэту операторым и унафэ кызых тыркура кіз гьуэту операторым и унафэ кызых тыркура хатыным теухуа хы унаха хыбарыр дыкуэхуэ эрылдамыг унахы барых унаха хыбары кіз гьуэтыпых узахы зарыхуэтын шэх зарыхуэтыншэ зэрых унаха хыбары, кіз гьуэтыпых узахы зарыхуэтыншэ зарыхуэтыншэ зарыхуэтыншэ зарых унаха хыбары кіз гьуэту операторым и унахы барых унаха хыбары кіз гьуэту операторым и унахы барых унаха хыбары кіз гьуэту операторым и унахы зарых унаха унаха зарых унаха унаха зарых унаха унаха унаха зарых унаха унаха зарых унаха унаха унаха унаха унаха унаха унаха унаха зарых унаха унаха унаха зарых унаха унаха зарых унаха унаха унаха унаха зарых унаха унаха зарых унаха унаха унаха зарых унаха мал зэхуэмыдэкІэ пты зэрыхъунур. Псалъэм папщІэ, ар е хэгъуэгу операторым и счётым ебгъэхь, е узыщІэс унэм и счёт щхьэхуэм хэплъхьэ хъунущ.

Къылшыкъуэм къиlэта lуэхухэм ящыщщ унэр къызыхуэтыншэу зехьэн папщlэ ахъшэ хэзылъхьэ къызыхуэтыншэу зехьэн папщі захъшэ хэзылъхьэ ціыхухэм социальнэу защіэгъэкъуэн зэрыхуейр. Ар дызыхуэкіуэ зэманым унафэ зытещіыхьын хуейхэм ящыщщ. Льготэ зэхуэмыдэхэр зиіэ ціыхухэм компенсацэхэр яритыжынущ КъБР-м Лэжьыгъэмкіэ, ціыхухэр Іэнатіэхэмкіэ къызгъэпэщынымрэ социальнэ дэіэпыкъуныгъэмкі з и министерствэм, ауэ абы папщіэ илъэсым техуа пшіар атауа шытын хуейш техуэ пщІэр ятауэ щытын хуейщ.

Къэпсалъэм къыхигъэщащ щІыналъэ опемылъкум къызэрыхэкІыр, унэм щІэсхэм зэхуахьэс ахъшэр унэхэр къызыхуэтыншэу зегъакіуэм лъэныкъуихкіэ зэрыкіэлъыплъри дыщІигъуащ Къылшыкъуэм.

Статистикэм ехьэл/ауэ зэшхьэшык/ыныгъэхэр зэрыщыіэм и гугъу щищіым, къэпсэлъам жиlащ шlыналъэ операторым къызэрибжамкlэ,

листхэм я зэгухьэныгъэм

и тхьэмадэ Мэзыхьэ Борис

и тхыгъэ къыхэхахэр зэ-

рыт тхылъыщІэ «Эльбрус»

тхылъ тедзапіэм къыщы-

ЛЪЭПКЪ литературэм гу

къабзэкІэ хуэлажьэ тха-

кІуэм зэрихабзэу, и лэжьы-

гъэщіэм хигъэхьа новел-

лэхэмрэ повестхэмрэ гъа-

щіэр нахуэу, и іэфіри

дыджри најузу къыщи-

гъэлъэгъуащ, псэуныгъэм и

мыхьэнэм куууэ зыхэп-

щІыкІыу дэтхэнэми ущіэ-

джыкІын хуэдэу. Тхылъы-

щІэм итщ куэдым я гум

«Жэщ закъуэрэ гъащіэ

псомрэ», «Мыл чэщанэ» по-

вестхэри, новеллэ Іэра-

«Бжьыхьэр пщlа-

пылъэлъыжыгъуэщ»,

<u>дэкіащ.</u>

дыхьа

КъБР-м фэтэр куэду зэхэт унэ 6400-рэ зэритыр.
- ГурыІуэгъуэщ ар техникэ Іуэхум зэрелъытар. Ауэ, дауэ мыхъуами, бжыгъэхэр зыхуей хуэгъэзэн хуейщ, абы тетущ дэ ЖКХ-м и фондым и пащхьэ жэуап зэрыщытхыыр, - жиІащ Къылшыкъуэ Альберт. КъБР-м и Парламентым и УнафэщІым дежщыІэ Жылагъуэ советым хэт Нэхущ Заурбий езым гу зылъитахэмкІз ялэгуэшаш къызэхуэса-

езым гу зылъитахэмкІэ ядэгуэшащ къызэхуэса-

хэм.

- Ціыхухэм дзыхь къытхуащіыркъым, властым жиіэр я фіэщ хъуркъым, я ахъшэр нэгуэщі зыгуэрым зэригъэзэхуэну къащохъу. Жылагъуэм къагурыіуэркъым зэхуахьэс ахъшэр зи жып кіуэр хэтми. Ахъшэ щіызэхуэтхьэсым зыри и мыхьэнэкъым, ар зыгуэрым и жып кіуэнурэ дэ ди унэхэм емылэжьауэ дыкъэнэнущ щыжаіэ щыіэщ. Ахъшэр зэрызэхуахьэс щіыкіэмрэ ар къызэрагъэсэбэпынумрэ ціыхухэм гурамыгъэіуэфмэ, дэ дызытепсэлъыхым зыри къикіыркъым, жиіащ Нэхущым.

Къызэхуэсахэм къызэрыхагъэщамкіэ, ахъшэр тэмэму зэхуэхьэса щіэмыхъум иджыри зы щхьэусыгъуэ иіэщ - сомыр нэхъ пуд зэрыхурщ. КъБР-м и Парламентым и Унафэщіым деж щыіэ Жылагъуэ советым хэт Будаев Ахъмэт зэрыжиіамкіэ, ипэ дыдэм щегъэжьауэ щіыпіэ самоуправленэхэм тэмэму зэтраублэфакъым а іуэхур. Япэрауэ, абыхэм хабзэм къигъэув псори яхуэгъэзэщіакъым, етіуанэрауэ, нобэ ціыхухэр зыхуэхъущіэ компаниехэр епіэщіэкіри къызэрагъэпэщащ. - ЦІыхухэм дзыхь къытхуащІыркъым, влас-

къызэрагъэпэщащ.

Фэтэр куэду зэхэт унэхэр зехьэным, къы-зыхуэтыншэу зэгъэпэщыжыным теухуауэ зэlу-щlэм къыщыхалъхьа псоми едэlуа нэужь, КъБР-м и Парламентым и Унафэщlым деж щыlэ Жылагъуэ советым унафэ щхьэхуэхэр ищащ. Абыхэм ящыщщ КъБР-м и Парламентым мыбы теухуауэ иджыри зэlущlэ щегъэкlуэкlыныр, щlыналъэ операторым и ахъшэ зегъэкlуэкlэм кІэлъыплъыныр, УФ-м и ПсэупІэ кодексым дышіыгъужыпхъэхэр хэлъхьэжауэ федеральнэ законым и проект УФ-м и Федеральнэ Зэхуэсым и Къэрал Думэм и пашхьэ илъхьэн зэрыхуейр УФ-м и Псэупіэ кодексым техуэу псэупіэм ехьэліа республикэ законхэр зэрызэхэлъхьапхъэр.

ЩОМАХУЭ Залинэ.

• Къэрал Іуэхущіапіэхэм

Промышленностми мэкъумэш хозяйствэми заужь

2015 гъэм и япэ мазибгъум кърикІуахэм теухуауэ Статистикэмкіэ Къэбэрдей-Балъкъэр Іуэхущіапіэм къита бжыгъэхэм къызэрагъэлъагъуэмкІэ, республикэм и экономикэм и Іэнатіэ нэхъыщхьэхэм зыужьыныгъэ пыухы-

ПРОМЫШЛЕННОСТЫР къапщтэмэ, 2014 гъэм и апхуэдэ лъэхъэнэм елъытауэ 2015 гъэм и щІышылэ - фокІадэ мазэхэм елъытауэ я продукцэр проценти 106,2-м нагъэсащ щІым щіэлъ хъугъуэфіыгъуэхэр къыщіэзых, сырьем елэжь, электрокъарур, газыр, псыр къэзылэжь икІи ахэр тезыгуашэ Іэна-

Сырьём елэжь ІуэхущІапІэхэм ящыщу зэфІэкІышхуэ къагъэлъэгъуащ ерыскъыхэкІхэр, псы зэмылІэужьыгъуэхэмрэ тутынымрэ къыщІэзыгъэкІ предприятэхэм. Абыхэм нэгъабэ и апхуэдэ зэманым елъытауэ къыщ агъэк а продукцэр хуэдэ 1,6-кІэ нэхъыбэщ.

ИщхьэкІэ къыщыгъэлъэгъуа ІэнатІэхэм езыхэм къалэжьа продукцэу щэхуакІуэхэм хурагъэшащ, лэжьыгъэ Іуэхутхьэбзэу зэф агъэк ащ сом мелард 32,8-рэ и уасэ. Зэхэгъэщ хьэху кіауэ къэбгъэлъагъуэмэ, щіым щіэлъ хъугъуэфіыгъуэу сом мелуани 133,4-рэ и уасэ (процент 17) къыщ ахащ, сырьём елэжь предприятэхэм щэхуакІуэхэм сом мелард 27,2-рэ и уасэ (проценти 112,6-рэ) хурагъэшащ.

«Электрокъарур, газыр, псыр къэлэжьынымрэ тегуэшэнымрэ» Іуэхум хиубыдэу сом меларди 5,5-рэ и уасэ лэжьыгъэ ирагъэкіуэкіащ, ауэ нэгъабэ елъытауэ а Іэнатіэм и зэфІэкІым кІэригъэхуащ (процент 83,8-рэ).

Мэкъумэш ІэнатІэм пэрыт псоми (мэкъумэш организацэхэм, мэкъумэшыщіэ (фермер) хозяйствэхэм, унагъуэхэм) отчёт лъэхъэнэм къалэжьащ сом мелард 26,5-рэ и уасэ продукцэ. Ар 2014 гъэм и щІышылэ - фокІадэ мазэхэм елъытауэ проценти 108,3-рэ мэхъу.

Республикэм и щІыналъэ псоми хьэцэпэцэ къэкІыгъэхэр щызэщ акъуэжащ, иджыпсту нартыху гъавапхъэр, сэхураныр, хадэхэкІхэр кърахьэлІэж. Жэпуэгъуэм и 1-м ирихьэлІэу гъавэр (нартыхур хэмыту), джэшхэкІхэр гектар мин 68,8-м щызэщ акъуэжащ, нартыхур гектар мин 44,9-м, сэхураныр гектар мини 10,2-м, кІэртІофыр гектар мин 13-м, хадэхэкІыр гектар мин 17-м щызэщІакъуэжащ.

Жэпуэгъуэм и 1-м ирихьэл эү республикэм мэкъумэш продукцэ къыщызылэжь псоми былыму мин 267,3-рэ (нэгъабэ и апхуэдэ лъэхъэнэм елъытауэ процент 99-рэ), абыхэм ящыщу жэму мини 132,4-рэ (проценти 100,2-рэ), кхъуэуэ мин 41,3-рэ (процент 90,4-рэ), мэлрэ бжэну мин 364,6-рэ (проценти 100), джэдкъазу мелуани 3-рэ мин 800,2-рэ (проценти 103,8-рэ) яІащ.

Дызэрыт илъэсым и япэ мазибгъум хозяйствэ лІэужьыгъуэ псоми лым папщіэ ягъашхэ іэщымрэ джэдкъазымрэ, джэдыкІэм хэхъуащ икІи мы къыкІэлъыкІуэхэм хуэдиз мэхъу: лыр (Іэщымрэ джэдкъазымрэ зэрыпсэууэ шэчауэ) тонн мин 72,7-рэ (проценти 112,9-рэ);

гъэшыр - тонн мин 334-рэ (проценти 102,1-рэ); джэдыкІэр - мелуани 148,3-рэ (проценти 102,7-рэ)

КЪЭРЭЩЕЙ Элеонорэ.

уф-м щэнхабзэмкіэ щіыхь аиіэ и лэжьакіуэ, КъШР-мрэ АР-мрэ щІыхь зиlэ я журналист, илъэс 34-рэ хъуауэ Къэбэржану • ТхылъыщІэ дей-Балъкъэрым и Журна-

(«Вагъуэзэшибл», «Жыгей йолъкіэ», «Піэщхьагъ къурэ», «Іэ убыдыкІэм Іэджэ хэлъщ», «Щхъырыбашхэ», «Пастэ хуабэ», н.). Гу лъумытэу къанэркъым абыхэм тхыгъэщІэ мымащІэ Мэзыхьэм къазэрыхигъэ-

хъуами. Къэбэрдей литературэмрэ журналистикэмрэ зи гъащіэ псор езыта тхакіуэм и щІыбагъ къыдэтщ адыгэбзэкІи урысыбзэкІи Москварэ Налшыкрэ къыщыдигъэкla тхылъ купщ аф Іэхэр. А псом я щІыІужу урыс тхакІуэшхуэ Толстой Лев и «Хьэжы-Мурат» повестыр абы адыгэбзэм къригъэзэгъащ. Шэч хэлъкъым, а лэжьыгъэр къэбэрдей литературэм и ехъуліэныгъэхэм ящыщ зы

зэрыхъуам. Дохъуэхъу ди

нэхъыжьыфІым дяпэкІи узыншагъэ иІэу и къалэмыр жану игъэлэжьэну, лъэпкъ литературэм хэлъхьэныгъэфіхэр хуищіыну.

БАГЪЭТЫР Луизэ.

КЪЭБЭРДЕЙ-БАЛЪКЪЭР РЕСПУБЛИКЭМ И ІЭТАЩХЬЭ КІУЭКІУЭ ЮРИЙ

«УРЫСЕЙ-1» (КъБР) ТЕЛЕКАНАЛЫМ ЗЫЩЫПЫФЩІЭУ ФЕПСАЛЪЭ ХЪУНУЩ ЖЭПУЭГЪУЭМ И 30-м СЫХЬЭТ 18.10-м

Фи упщІэхэр 8(8662) 40-76-19, 8(8662) 40-43-07 телефонхэмкІэ фыпсалъзу евгъэтх е видео тхыгъзу press-glava@kbr.ru

электрон пощтымкіэ евгъэхь хъунущ.

Зауэлым и фэеплъ

Бахъсэн щІыналъэм и администрацэм иджыблагъэ Іуэху дахэ щекіуэкіащ. Дзэ Плъыжьым хэта Мэтай Іэуес Хьуд и къуэм и орденхэмрэ медалхэмрэ фэеплъу зэри-хьэну иратыжащ и пхъум. Илъэс 70 дэ-гъащ!эм къанэ щымы!эу дыщыгъуэзэн аоы и унагъуэм къыщищіа лэтым лІыхъужьыгъэ зэрыхэлъар, Вагъуэ Плъыжь, Щіыхь орденым и ещанэ нагъыщэ, «Хахуагъэм папщІэ», «Зауэм щиІэ фІыщІэм папщІэ» медалхэр къыхуагъэфэщауэ зэрыщытар.

СССР-м и къэрал дамыгъэр унагъуэм щратыжа зэјущјэм кърихьэлјащ КъБР-м и Парламентым и УнафэщІ Егоровэ Татьянэ, КъБР-м и Архив ІуэхущІапІэм и Іэтащхьэ Щоджэн Щыхьым, КъБР-м егъэджэныгъэмкіэ, щіэныгъэмрэ щіалэгъуалэм я ІуэхухэмкІэ и министрым и къуэдзэ Геккиев СулътІан, Бахъсэн щІыналъэ администрацэм и Іэтащхьэ Сыжажэ Хьэсэн, Бахъсэн къалэ администрацэм и унафэщі Мамхэгъ Хьэчим, КъБР-м и дзэ-комиссариатым Бахъсэн къалэ, Бахъсэн, Дзэлыкъуэ щІыналъэхэм щиІэ и къудамэхэм я унафэщІ Сосналы Мухьэмэд, Бахъсэн районым и хабзэхъумэ ІуэхущІапІэхэм я лэжьак Іуэхэр, КъБР-м Ёгъэджэныгъэмкіэ, щіэныгъэмрэ щіалэгъуалэм я іуэхухэмкІэ и министерствэм и деж щыІэ КІэдет школым щеджэхэр.

ЗэlущІэр къызэlуихащ район администрацэм и унафэщ Сыжажэ Хьэсэн.

- Нобэ дыкъыщ ызэхуэса Іуэхум мыхьэнэшхуэ иІэщ. Ди лъахэгъу Мэтай Іэуес Хьуд и къуэм и Іыхьлыхэм яІэрохьэж абы и медалхэмрэ орденхэмрэ, дэфтэрхэр. А дамыгъэ лъапІэхэр щыхьэт тохъуэ сэлэтым хахуагъэрэ лІыхъужьыгъэрэ зэрыхэлъам, ар хэкум зэрыхуэпэжам, - жиlащ абы.

Хэку зауэшхуэм хэтахэм я щхьэм кърикІуар къэзытІэщІыжхэмрэ районым и унафэщІхэмрэ фіыщіэ яхуищіащ КъБР-м и Парламентым и Унафэщі Егоровэ Татьянэ:

- Хэку зауэшхуэм и япэ махуэм щегъэжьауэ и кІэм нэблэгъэху ліыхъужьу зэуа дэтхэнэми фІыщІэ хуэтщІын, я фэеплъыр тхъумэн хуейщ. Мэтай Ізуес ліыхъужьт. Хэкур зыхъу-

махэм я Іуэху зезыхуэхэм, пэжыр къэзытІэщІхэм фіыщіэ яхузощі. Абыхэм я фіыщіэщ Мэтай Ізуес и хахуагъэм цІыхухэр щыгъуазэ хүейщ. Къалэн гугъу, мыхьэнэшхуэ зиІэ фо гъэзащІэ, ди къэралым и тхыдэр фохъумэ, псалъэ гуапэкІэ захуигъэзащ Егоровэ Татьянэ Нэхущ зэадэзэпхъум,- Ахьмэдрэ Дианэрэ. Ахэращ мы Іуэхур зэхэзыгъэкІар.

Парламентым и Унафэщіым къызэрыхигъэщамкіэ, лъыхъуакіуэ гумызагъэхэу Нэхущ Ахьмэдрэ Дианэрэ я фІыгъэкІэ куэд къэтщІащ Хэку зауэшхуэм хэтахэм ятеухуауэ. Нэхущ Ахьмэд тепсэлъыхьащ Мэтай Іэуес и

дэфтэрхэм гу зэрылъата щІыкІэм: Дзэ командирхэм я унафэхэр зэрыт дэфтэрхэм къыщеджэм, најуэ къэхъуащ Псыхъурей къуажэм щыщ рядовой Мэтай Ізуес и хахуагъэм щыхьэт техъуэ Іуэхугъуэхэр. Абы-

хэм шыгъуазэтэкъым и Іыхьлыхэри. Расчётым хэта псори хэкІуэда нэужь, псэууэ къела Іэуес и закъуэ пулемёткІэ нэмыцэ зауэлі 37-рэ зэтриукіащ. Апхуэдэ щіыкіэкіэ, совет фочауэ ротэр гъущі гъуэгум хуиту зэпрыкlащ. Мэтайр яхэтащ Орлов деж зыщызыгъэбыда бийм и щІыпІэм щапхыкІыфахэм. Абы уІэгъэ хъуа сэлэт зэуапІэ губгъуэм

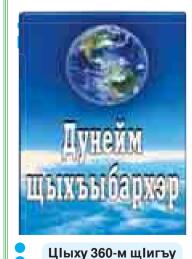
хъунум емыплъу, - жиІащ Нэхущ Ахьмэд. ЛІыхъужьу зауэм хэкіуэда адэм и фэеплъ дэфтэрхэр абы ипхъу Пэунэж Гуащэжан иратыжащ КъБР-м и Парламентым и УнафэщІ Егоровэ Татьянэрэ Бахъсэн щІыналъэ администрацэм и унафэщ Сыжажэ Хьэсэнрэ.

кърихат, езым и щхьэр хилъхьэнкіэ зэры-

Мэтай Ізуес и фэеплъым хуэфащэ гулъытэ зэрырагъэгъуэтыжам, захуагъэр зэрызэфІагъэувэжам папщ о лъыхъуак у элэжьыгъэхэр езыгъэкІуэкІахэм, Іуэху дахэр къызэзыгъэпэщахэм фіыщіэ хуащіащ зауэліым и іыхь-

Район администрацэм щэнхабзэмкІэ и къудамэм и лэжьакіуэхэмрэ еджакіуэхэмрэ зауэм теухуа уэрэдхэр жаlащ, усэхэм къе-

ЧЫЛАР Аринэ.

хэкіуэдащ

Блыщхьэм Афгани-станым щІыр балли 7,5-рэ и лъэщагъыу зэрыщыхъеям гузэвэгъуэшхуэ къишащ.

къэхъукъащІэ шынагъуэм Афганистаным и цІыху 90, абы зи гъунапкъэр къекlуалІэ Пакистаным щыщ цІыху 275-рэ хэкІуэдащ. ЗэкІэ къызэратамкІэ, псэдзыгъэ куэд дыдэ къызэришам нэ- хуищэхэм яІыгът «Зауэ ды-

хэм фэбжьхэр хахащ, унищэхэр къигъэуащ. ЩІыр зэриутхыпщІар щызыхащІащ Индиеми - абы щыщ цІыхуиплІи хэкІуэдащ.

ЗэрыхуагъэфащэмкІэ, унэ къызэтещэхахэм иджыри цІыху щІэлъынкІэ хъунущ, абыхэм икіэщіыпіэкіэ зэрадэІэпыкъунми яужь итщ. Пакистаным и премьер-министр Шариф Наваз Инджылызым щыІэти, къэхъуам и хъыбарыр зэрызэхихыу, и къэралым кІуэжащ, щытыкІэр и нэІэм щІигъэтын папщІэ. УФ-м и МЧС-ми жиlащ а къэралхэм ядэ-Іэпыкъуну зэрыхьэзырыр, абыкІэ зыкъыхуагъазэмэ.

> Зэрымыарэзыр къагъэлъагъуэ

Испанием и къалащхьэ Мадрид пэкіу щекіуэкіащ

Европэм зыгъэсэныгъэхэр НАТО-м зэрыщригъэкіуэкІынур ямыдэу. Уэрамым къыдыхьа цІы-

мыщІ, щІыхъейм цІыху мин- хуейкъым, НАТО-ми дыхуейкъым!», «Армэхэм трагъэкІуадэ мылъкур еджапіэхэмрэ сымаджэщхэмрэ ятегушэн!» къыхуеджэны-

гъэхэр зытет плакатхэр. Зи мыарэзыныгъэр къэзыгъэлъагъуэхэр Мадрид и уэрам нэхъыщхьэм ирикІуащ. Пэкіур Испанием Нэгъуэщі къэрал ІуэхухэмкІэ и министерствэм и унэм деж щызэхуащІыжащ, я акцэм хуэфэщэн мыхьэнэ иІэным щыгугъыу.

◆Анимацэм и дунейпсо ма-♦Урысеидзэм и авиацэр

къыщызэрагъэпэща махуэщ. 1948 гъэм Москва пэмыжыжьэ Серпухов къалэм къыщызэрагъэпэщащ япэ авиацэ эскадрильер.

♦Украинэр нэмыцэ зэрыпхъуакІуэхэм къышыІэшІагъэкІыжа махуэщ. 1944 гъэм советыдзэхэм хуит къащІыжащ мир и ныбжьыр илъэс 63-рэ абы и щІыналъэр. ♦Чехием и щхьэхуитыны-

гъэм и махуэщ ♦1571 гъэм, и етlуанэ щхьэгъусэ Марие (Идар Темрыкъуэ ипхъу Гуащэнэ) дунейм ехыжу илъэситІ дэкіа нэужь, Урысейм и пащтыхь Иван IV Грознэм Собакинэ Марфэ нэчыхь хуригъэтхащ.

♦1886 гъэм Нью-Йорк къыщызэІуахащ Хуитыныгъэм и статуер. Ар ищ ащ скульптор Бартольди Фредерик. ♦Къэбэрдей литературэм и

лъабжьэр зыгъэтІылъа икІи классик Щоджэнціыкіу Алий къызэралъхурэ илъэси 115-рэ ирокъу. ♦Режиссёр, УФ-мрэ Украи-

нэмрэ я цІыхубэ артист Виктюк Роман и ныбжьыр илъэс 79-рэ ирокъу. ♦Юридическэ щІэныгъэхэм я доктор, ЩІДАА-м и член-кор-

респондент Мысрокъуэ За-

Зыгъэхьэзырар ЖЬЭКІЭМЫХЪУ Маринэщ.

♦США-м щыщ хьэрычэты-

къызэгъэпэщакІуэ, дунейм

щынэхъ къулей дыдэхэм

ящыщ Гейтс Билл и ныбжьыр

♦Америкэ киноактрисэ цІэ-

рыІуэ, «Оскар» саугъэтым и

лауреат Робертс Джулие

и ныбжьыр илъэс 48-рэ

Дунейм и щытыкІэнур

«pogoda.yandex.ru» сайтым зэритымкІэ, Налшык

пшэр техьэ-текІыу щыщытынущ. Хуабэр махуэм градуси 8 - 9, жэщым градуси 5 - 6

илъэс 60 ирокъу.

ирокъу.

щыхъунущ.

щІэ, Microsoft корпорацэм и

Лъэпкъ Іущыгъэ:

ЗэкъуэшитІ зэкъуэщтыжыркъым.

хьэщІэхэмрэ ирагъэблагъэ Къэбэрдей-Балъкъэр

АССР-м и цІыхубэ усакІуэ, СССР-мрэ РСФСР-мрэ я Къэрал, Ленин саугъэтхэм я лауреат Кулиев Къайсын Налшык дэт и фэеплъ сыным удз гъэгъахэр щэкІуэгъуэм и 1-м о сыхьэти 10-м тралъхьэнущ, ар 🔵 къыщалъхуа махуэм ирихьэліэу. Усакіуэр щыпсэуа Шэджэм къалэм дэт унэ-му-

зейм иужькІэ кІуэнущ. Зэхыхьэхэм фыхэтыну фрагъэблагъэ.

2015 гъэм Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм къэрал экзамен зэгуэтхэр къызэрыщы ахам кърик уахэм я ІуэхукІэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым и Унафэ

2015 гъэм Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм къэрал экзамен зэгүэтхэр къызэрыщы ахам кърик үахэм ятеухүүүэ Правительствэм хухаха зэманым хиубыдэу Къэбэрдей Балъкъэр Республикэм и Правительствэм и Унафэщіым и къуэдзэ - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм егъэджэныгъэмкіэ, щіэныгъэмрэ щіалэгъуалэм я іуэхухэмкіэ и министр Емуз Н. Гъу. къыхилъхьа информацэм едаlуэри тепсэлъыхьауэ, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым къегъэлъагъуэ къэрал экзамен зэгуэтхэр (адэкіэ - ЕГЭ) зэщіэгъэуіуауэ егъэкіуэкіынымкіэ іэмал тэмэмхэр зэтегъэувэнымкІэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм Егъэджэныгъэмкіэ, щіэныгъэмрэ щіалэгъуалэм я ІуэхухэмкІэ и министерствэм зыхуэфащэ лэжьыгъэхэр зэрызэфІигъэкІар.

Мы гъэм экзаменхэр курыт еджапІэхэм щадж предмет 14-мкІи къыІахащ.

Экзаменхэр щрагъэт зэман нэхъыщхьэм хиубыдэу ЕГЭ-р курыт еджапі эхэр къэзыухауэ ціыху 5545-м, абыхэм ящыщу блэкІа илъэсхэм къэзыухауэ цІыху 231-м, мы гъэм къэзыухауэ цІыху 5314-м къыІахащ. Псоми ятещІыхьауэ ирагъэта экзаменхэм я бжыгъэр 20850-рэ мэхъу.

2015 гъэм ЕГЭ-р зэрекіуэкіам къигъэлъэгъуащ предмет псомкІи ику иту хуагъзува балл бжыгъэр зэрыщыту Урысей Федерацэми Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэми нэхъыбэ зэрыщыхъуар. Къапщтэмэ, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм ЕГЭ-р щызытахэм ящыщу балл 80-м щегъэжьауэ 100-м нэс къэзыхьахэр 859-рэ е 2014 гъэм елъытауэ хуэди 2,8-кІэ нэхъыбэ мэхъу. Дызэрыт илъэсым курыт еджапІэхэр къэзыухахэм ящыщу 13-м ЕГЭ-мкІэ балли 100 къахьащ.

Абы къыдэкІуэу къэгъэлъэгъуапхъэщ дэтхэнэ предметымкіи нэхъ мащіэ дыдэу къахьа балл бжыгъэр курыт щіэныгъэ егъэгъуэтынымкіэ программэр щрагъэдж школхэм къыщіагъэкіхэм хуагъэувхэм, апхуэдэу курыт щіэныгъэ егъэгъуэтынымкІэ федеральнэ мардэхэм зэрезэгъыр.

ЕГЭ-р абы хухаха зэман нэхъышхьэм къриубыдэу ирагъэкІуэкІын папщІэ экзаменхэр къыщыІахыну пункт 33-рэ ягъэхьэзыращ икІи абы и фІыщІэкІэ предмет нэхъыщхьэу тІур зытхэм я процент 80-м видеокамерэхэмкі э уакі элъыплъ хъууэ щытащ. Дэтхэнэми езым къыхиха предметымкіэ экзаменхэр къыщыіах щіыпіэ псори апхуэдэ камерэхэмкіэ къызэгъэпэщауэ екіуэкіащ.

Информацэмкіэ шынагъуэншагъэри хэту, дэнэ щіыпіи шынагъуэншагъэ къыщызэрагъэпэщын мурадкіэ экзаменхэр щат унэхэм металлхэр къызэралъыхъуэ стационар Іэмэпсымэхэмрэ ІэкІэ яІыгъ Іэмэпсымэхэмрэ къагъэсэбэпурэ цІыхухэр щІагъэхьащ Къэрал кІуэцІ ІуэхухэмкІэ министерствэу Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм щыІэм и лэжьакІуэхэм.

Экзаменхэр зэрекіуэкіым кіэлъыплъащ федеральнэ эксперту 7, федеральнэ жылагъуэ кІэлъыплъакІуэу 54-рэ, щІыналъэм щыщ жылагъуэ кІэлъыплъакІуэу 219-рэ. Абы къыдэкІуэу кІэлъыплъыныгъэм хэтащ Егъэджэныгъэмрэ щіэныгъэмрэ я Іэнатіэм щыкіэлъыплъынымкіэ федеральнэ ІэнатІэм и лэжьакІуэхэр, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм Егъэджэныгъэмкіэ, щіэныгъэмрэ щіалэгъуалэм я Іуэхухэмкіэ и министерствэм егъэджэныгъэм и Іэнатіэм хуэгъэза законодательствэр зэрагъэзащІэм кІэлъыплъынымкІэ и управленэм и къулыкъущІэхэр. Апхуэдэу экзаменхэр зэрекlуэкlым «ЕГЭ-р къызэрыlахым еплъ» официальнэ сайтымкіэ кіэлъыплъащ къызэрыгуэкі ціыхухэри Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм Егъэджэныгъэмкіэ, щіэныгъэмрэ щіалэгъуалэм я Іуэхухэмкіэ и министерствэм и къулыкъущ Іэхэри.

А псоми къадэкіуэу курыт щіэныгъэ зэрагъуэтамкіэ аттестатхэр дызэрыт илъэсым цІыху 465-м, школхэр къэзыухахэм я проценти 8,7-м, иратакъым. Абыхэм ящыщу ціыху 27-м экзаменхэр ямытыфауэ къалъытащ ЕГЭ-р зэрырагъэкІуэкІ хабзэхэр къызэрызэпаудам къыхэкІыу.

Курыт щ і эныгъэ зэрырагъэгъуэт программэхэм тету к і эух къэрал аттестацэ щрагъэкіуэкікіэ къыкъуэкі зэгурымыІуэныгъэхэмкІэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и комиссэм, псоми хуагъэув Іуэхухэр ягъэзэщІэныр къызэгъэпэщын, ЕГЭ-м хэтахэм хуагъэува баллхэмкІэ зэрымыарэзым теухуауэ къагъэхь тхьэусыхафэхэр зэхэгъэкІын мурадкіэ къызэрагъэпэщам, ЕГЭ-р егъэкіуэкіынымкіэ ягъзува хабзэхэр къызэрызэпаудам теухуа тхьзусыхафэу 12 къыІэрыхьащ, абыхэм ящыщу 11-м лъабжьэ ямыІэу къалъытащ, зым къигъэувахэр даІыгъащ. Апхуэдэу хуагъэува балл бжыгъэмкІэ зэримыарызым теухуа тхыгъэу 2249-рэ къаІэрыхьати, абыхэм ящыщу 708-р тэмэму къыщІэкІащ, адрей 1541-р даІыгъакъым.

ЕГЭ-р нэхъ пасэу къыщы ахым, апхуэдэу зэман нэхъыщхьэм къриубыдэу щрагъэтым абы хэтахэм ящыщ языныкъуэхэм хабзэр къызэпаудащ. Къапщтэмэ, жып телефонхэр е тхылъ зэмыл эужьыгъуэхэр къагъэсэбэпыну зэрыхэтам папщІэ цІыху 63-р экзаменхэм къыщІагъэкІыжащ, видеокамерэхэмкіэ ятхахэм еплъыжа нэужь ціыху 15-м экзаменхэр ямытыфауэ ягъэуващ.

А псоми япкъ итк Окъзбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым унафэ ещі:

1. 2015 гъэм Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм къэрал экзамен зэгуэтхэр зэрыщрагъэкlуэкlам кърикlуахэм ятеухуауэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм и УнафэщІым и къуэдзэ - Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм егъэджэныгъэмкіэ, щіэныгъэмрэ щіалэгъуалэм я ІуэхухэмкІэ и министр Емуз Н. Гъу. къыхилъхьа информацэр къэлъытэн.

2. Чэнджэщ етын: 1) Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Правительствэм: а) экзаменхэр къыщы ах пункт псори зыхуеину Іэмэпсымэхэмрэ техникэмкІэ, абыхэм мобильнэ связыр зымыгъэлажьэ техническэ Іэмэпсымэхэри яхэту, къызэгъэпэщынымкІэ зыхуеину ахъшэр гъэ къэс Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и республикэ бюджетыр щаубзыхукІэ къи-

б) 2016 гъэм Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и республикэ бюджетыр щаубзыхукІэ экзаменхэр къыщыІах щІыпіэхэм ящыщу видеокамерэхэр щылажьэхэр 2015 гъэм елъытауэ проценти 10 нэхърэ мынэхъ мащіэкіэ хэгъэхъуэным текІуэдэну ахъшэр къилъытэну;

2) Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм Егъэджэныгъэмкіэ, щіэныгъэмрэ щіалэгъуалэм я Іуэхухэмкіэ и министер-

а) ЕГЭ-р зэрырагъэкІуэкІ Іэмал тэмэмхэр зэтегъэувэным, информацэ шынагъуэншагъэ къызэгъэпэщыным, экзаменхэр зэрырагъэкІуэкІым хабзэм къемызэгъыу щыхэІэбэ къэмыгъэхъуным хуэгъэза Іуэхухэр иригъэфІэкІуэ-

ну; б) ЕГЭ-р зэратынум еджакіуэхэр хуэгъэхьэзырынымкіэ егъэджакіуэ нэхъыфіхэм я лэжьэкіэр хэіущіыіу зэращі системэ зэтригъзувэну, ехъулІэныгъэ нэрылъагъухэр къэзыхьа егъэджакіуэу предмет щхьэхуэхэмкіэ езыгъаджэхэр зэрагъэпажэ щІыкІэр игъэтэмэмыну;

в) ныкъуэдыкъуэхэмрэ зи Іэпкълъэпкъыр нэгъэсауэ къызыдэмыбэхэмрэ экзаменхэр ятын папщІэ зыхуеину Іэмалхэр экзаменхэр къыщы ах пункт псоми къыщы зэгъэпэщыным теухуа лэжьыгъэм адэкІи пищэну;

3) Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм Печатымрэ цІыхубэ коммуникацэхэмкІэ и къэрал комитетым чэнджэщ етын ЕГЭ-р егъэтыным цІыхухэр нэхъыфІу щыгъуазэ зыщІ телерадиопрограммэхэр зыгъэхьэзырхэр диlыгъыну икlи ахэр нэхъри тригъэгушхуэну.

3. Мы Унафэр зэрагъэзащ эм к элъыплъыну и пщэ илъхьэн Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым Егъэджэныгъэмкіэ, щіэныгъэмрэ щіалэгъуалэ политикэм-

> Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и ЕГОРОВЭ Татьянэ

Парламентым и УнафэщІ Налшык къалэ 2015 гъэм фокІадэм и 30-м №325-П-П

• Къэрал ІуэхущІапІэхэм

Автомобилистым и махуэр лэжьыгъэфіхэмкіэ ягъэлъапіэ

Мэрем к**І**уам Къэбэрдей-Балъкъэрым Транспортымрэ связымкіэ и къэрал комитетым щагъэлъэпіащ Автомобиль транспортым и лэжьакіуэхэм я махуэр. Абы ирихьэліащ комитетым рес-<u>публикэм щиІэ къудамэ-</u> хэм я ліыкіуэхэр, кърагъэблэгъахэр.

МАХУЭШХУЭМ xvxaxa зэlущІэм къыщыпсэлъащ Къэбэрдей-Балъкъэрым Транспортымрэ связымкІэ и къэрал комитетым и унафэщІ Къудей Арсен. Ар тепсэлъыхьащ 2015 гъэм я ІуэхущІапІэм кърихьэлІа пэжьыгъэхэм.

- Мы гъэм и щІышылэ шыщхьэуІу мазэхэм къриубыдэу ціыхухэм хуащіащ сом меларди 2-рэ мелуан 672-рэ и уасэ Іуэхутхьэбзэ, жиІащ Къудейм. - Комитетым итащ такси лэжьыгъэр ирахьэкІыну хуит зыщІ дэфтэр 391-рэ. Псори зэхэту 2011 гъэ лъандэрэ апхуэдэў ятащ 3826-рэ. 2015 гъэм и япэ илъэс ныкъуэм транспортымрэ связымрэ ехьэреспубликэ бюджетым халъхьаш сом мелуани 182,521-рэ.

Гулъытэшхуэ хуащІ «Республикэ шынагъўэншэ» аппаратно-программэ плексым. Гъуэгум зэрыщызекІуэ хабзэхэр къызэпызыудахэм ехьэлІауэ административнэ Іуэхугъуэ 391-рэ абы и фІыгъэкІэ зэхаублащ, псори зэхэту сом мелуан 233,5-рэ и уасэу. Абы щыщу республикэ бюджетым халъхьакІэщ сом мелуан 94,1-рэ.

Іэтащхьэ КъБР-м КІуэкІуэ Юрий тымрэ связымкіэ къэрал щахъумэ пліанэпэхэр, щхьэ

комитетым ягъэзэщІэну ин- зытелъ вестицэ проект зыбжанэ хуигъэуващ. Абыхэм ятекІуадэ мылъкум и нэхъыбэр къызыхэкІыр щхьэзакъуэ хэлъхьэныгъэхэмрэ къэрал бюджетым и субсидиехэмрэщ.

- Мы махуэхэм къалэн нэхъыщхьэу щытщ Налшык автовокзалитІ щаухуэныр. Абыхэм лэжьыгъэхэр увы-Іэгъуэ имыІэу щокІуэкІ, нобэкІэ Іуэхум и нэхъыбэр зэліа Іуэхущіапіэхэм налогу фіэкіащ Вокзалхэр яутіыпщыну хуагъэфащэ 2016 убыдэу, - жиІащ комитетым и унафэщІым.

«Ипщэ», «Ищхъэрэ» автовокзалхэм суткэм къриубыдэу зэрызэкІэлъыкІуэу цІыху мин 12, мини 10 зэблагъэкІыфынущ икІи иджырей зэманым къигъзув мардэхэм тету абыхэм я тыншыгъуэмрэ шынакъызэгъуэншагъэмрэ гъэпэщауэ щытынущ. Абы щхьэкІэ ухуэныгъэхэм хэтщ: щыпэплъэ пэшышхуэхэр, шхапІэхэр, анэмрэ сабий-

автобус екіуэліапіэхэр, билет къыщащэху кассэхэмрэ терминалхэмрэ. Гулъытэ хуащІынущ зи узыншагъэм ныкъусаныгъэ иІэ цІыхухэми. Абыхэм хухахащ вокзалым и щІыхьэпІэ щхьэхуэхэр, дэкІуеипІэхэр, хъыбарыр ину къэ-Гэмэпсымэхэр, нэзыт гъуэщІхэри.

текІуадэ Ухуэныгъэхэм мылъкур къанэ щымыІэу къызыхэкІар щхьэзакъуэ инвестицэхэрщ. Апхуэдэу щызэфіагъэкі спорт центвокзалитІым хухахащ: «Ипгъэм и япэ кварталым къри- щэм» сом мелуан 700. «Ишхъэрэм» сом мелуан 570рэ. Абыхэм къакІэлъыкІуэу Тырныауз автовокзал щаухуэнущ.

Къэралыр зэрыт экономикэ щытыкІэ гугъум къыхэкІыу УФ-м ФинансхэмкІэ и министерствэм унафэ ищІащ «2010 - 2020 гъэхэм Урысейм и транспорт системэм зегъэужьын» федеральнэ программэм текlуэдэну мылъкур ягъэмэщІэну. А программэм хэтш Налшык дунейпсо аэропорт Транспор- мрэ я пэшыр, хьэпшыпхэр щаухуэнри. Абы ехьэл а лэжьыгъэхэр палъэ мыуб-

зыхуакІэ зэрагъэІэпхъуам къыхэкІыу Къэбэрдей-Балъкъэрым и унафэщІхэм траухуащ щыІэ аэропоркъызэгъэпэщыжын хуейуэ. Сом мелуан 800 хъу щхьэзакъуэ инвестицэхэр къигъэсэбэпурэ, ар зэфІигъэкІыпхъэщ ІуэхущІа-пІэр зей «Аэрокомплекс» ООО-м.

КъищынэмыщТауэ КъБР-м и Іэтащхьэм комитетым хуигъэува къалэн нэ-хъыщхьэхэм ящыщщ республикэм и автобус паркыр къэгъэщІэрэщІэжыныр. Иужьрей илъэсипщІым къриубыдзу ар гулъытэншэ хъуащ. 2015 гъэм зэгуры-Іуэныгъэ екіуэкіахэм япкъ иткІэ цІыху къезышэкІ «Газель» автомашинэу 160-рэ яхъуэжащ. «Промышленностым зегъэужьын» УФ-м къэрал программэм къриубыдэу ди республикэм къыхуаутІыпщащ газкІэ лажьэ автобуси 135-рэ къызыщІэкІын сом мелуани 182,5-рэ.

«НалшыкАвтобусТранс» уэхущІапІэм и япэрей унафэщІхэм я лэжьыгъэ зэкІэлъымыкІуэм и зэранкІэ ар хэкІуэдэжащ. Абы щылэжьахэм я лъэlукіэ Кіуэкіуэ Юрий унафэ ищІащ «Къэббалъкъавтотранс-1438»-р къызэрагъэпэщыну. Абы и къалэнынущ республикэм автомобиль транспорткІэ цыху къешэкІыным ехьэліа лэжьыгъэхэр зэфІигъэкІыну.

КъищынэмыщІауэ, яухуэну я мурадщ «Кавказавто-Туэхутхьэбзэ куэд рыр. Абы щыхуагъэсэнущ къызэрымыкІуэ кІэхэм иту автомобилыр кърахуэкІыу. Къызэрагъэпэщыжынущ автодромыр, сабий автокъалэ ціыкіур, Аруан къуажэм пэмыжыжьэу шыта УГИБДД-м и унэр.

ЗэІущІэм КъБР-м и Правительствэм Парламентым, Транспортымрэ связымкіэ и къэрал комитетым къабгъэдэкІыу ІэнатІэм и лэжьакІуэ къыхэжанык ахэм къыхуагъэфэща дамыгъэхэр ираты-

ЖЫЛАСЭ Замир.

ІэмалыщІэм трегъэгушхуэ

<u>банк» ПАО-м къыхилъхьа</u> «Сабий егъэджэныгъэ план» страховой Іуэхутхьэбзэр къагъэсэбэпу щадзащ. Сом мелуан зыхуэзэ и япэ зэгуры-<u>Іуэныгъэр абы зрищІы-</u> <u>лІар Къэбэрдей-Балъ-</u> къэрым щыщщ.

МЫ ІУЭХУТХЬЭБЗЭР зи сабийр адэкІи езыгъэджэнухэм папщІэ, хэхауэ ахъшэ зэрызэхуахьэс страховой ІэмалыщІэщ. Абы и фІыгъэкІэ, я быныр здэкІуэну еджапІэ нэхъыщхьэр тэмэму къыхахыфынущ, сабийм и ныбжым тещіыхьауэ ахъшэу ягъэтІылъыпхъэр, еджэным хуэзэнур, къыкІэлъыкІуэ илъэсхэм ику иту зэрыхэхъуэнур, взносыр тыншу пІалъэр щыхалъхьэну ягъэбелджылыфынущ.

«Сабий егъэджэныгъэ план» страховой Іэмалым теухуа хъыбархэм Хъумапіэ банкым и хэщіапіэхэм нэхъ зыубгъуауэ фыщыхагъэгъуэзэнущ.

> Урысейм и ХъумапІэ банк» ПАО-м и пресс-ІуэхущІапіэ.

• Налшык

Ди гуэлхэм къахохъуэж

Налшык къалэ администрацэм и мурадщ Долинск <u>щыІэ 2-нэ гуэлым псы ирагъэлъэдэжыну унафэ</u> ищІыну.

МЫБЫ ищхьэкіэ щыіа псыіущіэхэр (дамбэхэр) зэрызэхэкъутам и зэранкіэ псыр чэнж хъуат. Псыіущіэр къэпІэтыжыну иужь уихьэнкІи Іэмал иІэтэкъым - метри 10 зи куууагъ архъуанэ къэунэхунут, зыгуэр хэхуэмэ, къызэрыхэкіыжыфын щымыіэу. Абы къыхэкіыу «Трек» гуэлым къыхэкіыу метр 400 зи кіыхьагъ кіэнауэщіэ яухуащ. Абы метр 50 къэс псыр зэрагъэкъабзэ пкъыгъуэхэр щ адзауэ трагъэувэ. Къэнэжар шлюзхэр ягъэувынырш. Мы Іуэхум ехьэліауэ зыхуеину Іэмэпсымэхэри къащэхуащ, лэжьыгъэ псори тхьэмахуит п палъэм зэф ахыну я мурадщ. Гуэл лъащІэр, къапщтэмэ, мы иужьрей илъэситІ зэкІэлъыкІуэм мыбэлэрыгъыу ар ягъэкъэбзащ.

Илъэси 7 - 8 лъандэрэ ІэщІыб ящІауэ къекІуэкІа гуэлыр иджыпсту щіыпіэ администрацэм къегъэщіэрэщіэж Щэнхабзэмкіэ паркымрэ зыгъэпсэхупіэхэмкіэ іуэхущіапІэм и мылъкумкІэ.

ЩІымахуэр къэмысу гуэлым псыр из ящІынурэ, мащІэ фІэкІа къимынэу ирагъэжыжынущ. Псы икІуэсыкІыпІэ гуэрхэр къэнауэ щыІэмэ, къащІэн хуэдэу.

Налшык и 2-нэ гуэлыр сыт и лъэныкъуэк и хуагъэхьэзырынущ гъэмахуэм абы зыщагъэпскІыфыным.

ШЭРЭДЖ Дисэ.

• ФщІэн папщІэ

Дапщэ псым и уасэр?

КъБР-м Энергетикэмкіэ, тарифхэмрэ псэупіэм щыкlэлъыплъынымкlэ и къэрал комитетым 2015 гъэм и мэкъуауэгъуэм и 1-м унафэ къищтащ псыуэ къагъэсэбэпар зыхуэдизыр къэзыгъэлъагъуэ счётчикхэр унагъуэ къэс ягъэувын зэрыхуейм теухуауэ.

НАЛШЫКДЭСХЭР щІоупщІэ счётчикыр къэзыщэхун. зыгъзувын хуейм, абы ахъшзу текІуэдэнум. «Водоканал» Іухущіапіэм и пресс-іэнатіэм и унафэщі Бекъалды Анатолэ абы теухуауэ къыджи ащ:

- Псы къэвгъэсэбэпар къэзыгъэлъагъуэ счётчикыр езы цІыхухэм къащэху. Ар «Водоканал»-м и ІэщІагъэліхэм трагъэувэн щхьэкіэ 42-32-52 телефонымкіэ фыкъэпсалъэ е ПащІэ Бэчмырзэ и цІэр зезыхьэ уэрамым и унэ №36-м фыкъекІуалІэ. Ди ІэщІагъэлІхэм фэ къэфщэхуа счётчикхэр фхутрагъэувэнущ, тегъэувапщ и къыфіахынукъым. Уэрамым къыдэфша «Іэщіагъэліым» тригъзува счётчикыр хабзэм пэжу къилъытэнукъым, тевгъэкІуэда ахъшэри псыхэкІуадэ хъунущ.

Мы зэманым цІыхухэр тогузэвыхь счётчикхэр трагъзува нэужь япэм псым щіату щыта уасэм нэхърэ нэхъыбэ хуэзэнкІэ зэрыхъунум. Абы къыхэкІыу мыри догъэбелджылы: мэкъуауэгъуэм и 1-м къыщыщ эдзауэ 2015 гъэм и дыгъэгъазэ мазэм и 31-м нэсыху процент 1,2-кlэ хэхъуэнущ уасэм. Ар 1 сомым тІэкІу фІэкІыу аращ. 2016 гъэм и мэкъчауэгъчэм къыщыщІэдзауэ гъэм и кІэм нэсыху процент 1,5-м фІишынукъым. Зэрыфлъагъущи, фызытегузэвыхьын Іуэхум хэлъкъым. Фи упщ ІэхэмкІэ зыкъытхуэвгъазэмэ, жэуап тэмэм фэттыну дыхьэ-

ЖАНОКЪУЭ Хьэутий.

Бахъсэн дэт «Автозапчасть» заводым къыщІигъэкі глушитель пкъыгъуэхэм нэхъ быдэрэ нэхъыфірэ щымыі эу зэрытеlукірэ куэд щіащ. Лъэ быдэкІэ щыт мы Іуэхущіапіэр ноби хущіокъу зэманым къыдэкІуа зэхъуэкІыныгъэхэмрэ зыужьыныгъэ мардэхэмрэ къезэгъыу и лэжьыгъэр <u>къызэрырихьэлІэным.</u>

КУЭД зэрыщыгъуазэщи, 70 гъэхэм Бахъсэн щІыналъэм къыщызэІуахауэ къэрал псом итакъым икІи мыбы и закъуэ хузэфІэкІырт къэралым и завод цІэрыІуэхэу ГАЗ, ЗИЛ, УАЗ, ПАЗ, РАФ-хэм пкъралъхьэ глушитель зэмылІэужьыгъуэ псори и закъуэ игъэхьэзырыну. Мы зэманми ин дыдэхэм иджыри хабжэ ми ноби ядолажьэ. «Ав-Иужьрей илъэсхэм за- игъэуващ. водым и мурадщ нэгъуэщІ

Бахъсэн щІыналъэ

Пашэхэм

биль хэплъыхьахэм япкърылъ механизмхэм ящыщ куэд гъэхьэзырыным и щыта мы ІэнатІэм хуэдэ ди лэжьыгъэр триухуэну. Заводым иджыпсту иlэ зэ-

фіэкіымкіэ а къалэным

зэрыпэлъэшынуми шэч хэлъкъым. Урысей, дунейпсо гъэлъэгъуэныгъэхэм піэфіхэр щызэзыгъэгъуэт ІэнатІэм и глушитель, резо-ІуэхущІапіэр УФ-м щынэхъ натор, бжьамий пкъыгъуэхэр иджырей марикІи зи гугъу тщІа заводхэ- дэхэм тету гъэхьэзырыным ІуэхущІапІэр зэрыпэлъэтозапчасть»-м щагъэхьэ- щын технологиещ эхэмрэ зыр пкъыгъуэу 160-м нэс. зыхуей-зыхуэф Тхэмрэ

ЛЪОСТЭН Музэ.

• КъБР-м и прокуратурэм

«Дзыхь зыхуащі телефонхэр»

вэр зэрагъэзащіэм прокурор кіэлъыпщыгъэлъэщыным теухуауэ» 2013 гъэм мэлыжьыхьым и 12-м КъбР-м и прокурорым къыдигъэкіа унафэ №18-м зэрыщыубзыхуам тету, хабзэхъумэ, къэпщытакіуэ органхэм я лэжьыгъэр зэзыгъэују гупым а јуэхур къызэрегъэпэщ.

ПСАЛЪЭМ папщІэ, зытхьэкъу джэгукіэхэр фейдэ хэкіыпіэ зыщіауэ къыщіагъэщхэм, Іэмэпсымэу къытрахым нэрылъагъуу хохъуэ. КъБР-м щыІэ МВД-м и къудамэхэм мазибгъу кІуам къриубыдэу щэхуу ягъэлажьэ а джэгупіэхэм хуэдэў 28-рэ къахутащ, хуимыту къагъэсэбэл зэрыджэгу автомату 69-рэ, компьютеру 75-рэ, монитору 76-рэ, щыджэгу Ізнэу 2, кІэну (фишка) 251-рэ къытрахащ. Къэпшытэныгъэхэм къарикІуахэм япкъ иткІэ. УФ-м и УПК-м и 144 - 145-нэ статьяхэмкіэ уголовнэ Іуэхуих къызэІуахащ.

Ахъшэ шытрагъзувэ букмерер пункттых дехухини едмехдотвенивтот едмех хьэкъу джэгукіэхэр шрагъэкіуэкіыу 12-рэ къахутащ, УФ-м и КоАП-м и 14.1.1-нэ статьямкі эдэтхэнэми ехьэліау эадминистративнэ къуаншагъэм теухуа Гуэху къагэтащ.

«Зытхьэкъу джэгукіэхэр къэралым Щыіэ хабзэхэм тету, зэрыджэгу іэмэ-зэрызэкіэлъигъакіуэ законодательст-

Якъутэн, къэралым и фейдэуэ къатхьэкъун папщіэ, гъэм зэрыщіидзэрэ зэрыджэгу автомату 97-рэ, компьютеру 428-рэ, монитору 406-рэ, щыджэгу Іэнэу 12, кіэну 272-рэ республикэм и суд приставхэм я ІэнатІэм иратащ.

КъБР-м щыІэ МВД-р щІыгъуу, ФСБ-м и щІыналъэ къудамэм Налшык Къалмыкъымрэ Суворовымрэ я цІэр зезыхьэ уэрамхэм тет 224 «Д», 382-нэ унэхэм джэгупІэ пэшу тІу щызэхуищІащ. Зэрыджэгу автомату 8, абыхэм я пкъыгъузу 5, электрон покер Іэнэ, монитору 5, компьютеруи апхуэдиз къатрихащ, УФ-м и УК-м и 171.2-нэ статьям и япэ Іыхьэмкіэ уголовнэ Іуэхуиті къызэіуихащ.

Зытхьэкъу джэгупіэхэр хуимыту къызэзыгъэпэщхэм япэщІэтынымкІэ законодательствэр зэрагъэзащІэм КъБР-м и прокуратурэр ткІийуэ кІэлъоплъ. Апхуэдэ шІыпіэхэр щэхуу къызэрызэІуахым, зэрагъэлажьэм теухуауэ (8662) 40-45-51; 8-928-083-02-80 телефон хэхахэмкIэ pecпубликэм и прокуратурэм фыпсалъэ хъунущ, къищынэмыщауэ, и официальнэ сайтыр къэвгъэсэбэп.

КъБР-м и прокуратурэм и пресс-Іуэхущіапіэ.

жьыныгъэмкіэ и министрым и къуэдзэ Романовэ Еленэ жи аш а зы махуэр мыхъуу, жэпуэгъуэ мазэр зи ныбжь хэкІуэтахэм гулъытэ хэха щыхуащІу министерствэм зэрыщагъэувар. Зэlущlэм кърихьэліахэм ар ехъуэхъуащ я гур хэзыгъэхъуэн ІуэхугъуэкІэ я махуэхэр гъэнщІауэ я гъащІэр ирахьэкІыну.

жьыфіхэрщ нобэрей зэіущіэр зытеухуар. Ди жагъуэ зэрыхъунщи, я нэр къыхуик ми, я узыншагъэм къимыхьу пшыхьым къримыхьэлІэфар нэхъыбэщ, - жиІащ Ветеранхэм я Налшык къалэ советым и тхьэмадэ Абдуллаев Мустэфа. - Мыбдежым щІэсщ Хэку зауэшхуэ нэужьым республикэм и псэукіэр зэфізувэжыным зи гуащіэ хэзылъхьахэр, гъащІэ дахэ диІэным зи къару емыблэжу телэжьахэр. Абыхэм ящыщ дэтхэнэми зыпэрыта ІэнатІэхэм Іуэхушхуэхэр щызэф ахаш, иджыпстуи щ эблэр гъэсэнымкіэ лэжьыгъэшхуэ зэфіагъэкі. ЦІыху псоми хуэдэу, сэри хъуэпсапІэ сијэщ: ар ди щјалэгъуалэм зи ныбжь хэкІуэтахэм гулъытэ нэхъыбэ хуащІу слъагъунырщ. Ди нэхъыжьыфІхэм ящыщ

Гулъытэ хуэныкъуэхэр

Зи ныбжь хэкІуэтахэм я дунейпсо махуэм хуэгъэпсауэ зэіущіэ гуапэ щекіуэкіащ <u>Къэрал киноконцерт гъэлъэ-</u> гъуапіэм.

• Пшыхьхэр

КІыщ Маринэ

- НОБЭРЕЙ пшыхьыр яхуэгъэзащ гъащіэм и піалъэр фіыуэ зыщіэ ди нэхъыжыфіхэм. Зи ныбжь хэкіуэтам пщіэ хуэщІыныр ди деж и закъуэкъым къыщекіуэкіыр, атіэ дунейм щыпсэу лъэпкъ псоми хабзэ дахэу яІэщ. Дохъуэхъу ди нэхъыжьыфІхэм дэтхэнэ зы махуэми гукъыдэжрэ дэрэжэгъуэрэ къахуихьыну, я щІэблэм, къэзыухъуреихьхэм я гулъытэ щымыщІэу псэуну, узыншагъэ быдэ яІэу я гъащіэр ирахьэкіыну, - жиіащ зэіущіэр къыщызэјуихым ар езыгъэкјуэкја Аттаев

КъБР-м лэжьыгъэмрэ социальнэ зыу-

- Зи гур жан, зи псэкІэ щІалэ ди нэхъы-

куэдыр я закъуэу унэм къыщіэкіыжыфыркъым, ди щіыпіэ дахэхэр ялъагъуныр, хьэуа къабзэкІэ бауэу уэрамым дэ-тэныр

нэхъыбэм гурылъ къудейуэ яІзу аращ. Ди жагъуэ зэрыхъунщи, зи ныбжь хэкІуэтахэм я гъусэу къалэ паркым къыщызыкІухь щІалэгъуалэ плъагъунукъым. Сыхуейт щІэблэм зыщамыгъэгъупщэну нобэ зыхэпсэукіыр, яіэ гъащіэ дахэр я нэхъыжьхэм зэрафІыгъэр.

Апхуэдэу зэlущlэм Абдуллаевым къыщыхилъхьащ Хэку зауэшхуэм хэта ди хэкуэгъухэм я цІэкІэ фэеплъ жыгхэр хасэну, дэтхэнэми ар зейм и цІэ-унэцІэр къыщыгъэлъэгъуауэ. «Апхуэдэ щІыкІэкІэ мамырыгъэ гъащІэр зыхъума нэхъыжьыфІхэм я фэеплъыр щІэблэм дежкІэ хъума хъунущ», - жиlащ абы. Дэ фІыщіэ фхудощі республикэм и

зыужьыныгъэм фи псэ фемыблэжу фызэрыхуэлэжьамкіэ, щіыналъэм и тхыдэр ди нэгу къыщіэдгъэхьэжмэ, наіуэ тщохъу фэ Іуэхушхуэхэр зэрызэф Іэфхар. Дэ дынасыпыфіэщ фэ фызэрыдиіэмкіэ, фи чэнджэщхэр къыдэфхьэлІэу гъащІэр куэдкіэ нэхъ тынш къызэрытщыфщіымкіэ. Фэ фыдигъусэхукІэ, дэ ди къарури нэхъ лъэщщ, тхузэфІэкІынури нэхъыбэщ, жиlащ КъБР-м и Парламентым и депутат, Налшык къалэ ЛэжьыгъэмкІэ, цІыхухэр Іэнатіэкіэ къызэгъэпэщынымкіэ, социальнэ дэІэпыкъуныгъэ етынымкІэ и центрым и унафэщІ **Каннуниковэ Татьянэ**.

Пшыхыым кърихьэліахэм я нэгу зрагъэужьащ республикэм и артист цІэрыІуэхэу Ташло Алий, КІыщ Маринэ, Хьэхъупащ Р Амырхъан, Лосэн Тимур, ЦокІыл Азэмэт, Уэзрокъуэ Чэрим, Къуэдзокъуэ Алим, «Шагъдий» къэфакІуэ ансамблым, «Кавказ» ансамблым и къэфакlуэ пажэ Къалмыкъ Тамерлан сымэ, нэгъуэщІхэми.

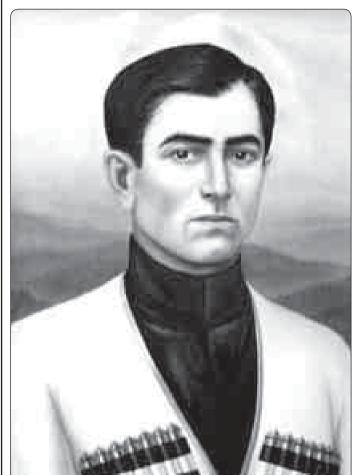
еє и і шиме ше ахи

Сурэтхэр Къарей Элинэ трихащ.

усыгъэр налкъутналмэсу зэщІэпщІыпщІэ

Адыгэ литературэм и классик ЩоджэнцІыкІу Алий къызэралъхурэ нобэ илъэси 115-рэ ирокъу

къуэр 1900 гъэм Кушмэзыкъуей дунейпсо щапхъэхэм тету зэфіэукъуажэм (иужькіэ Старэ Кре- вэнми къаруушхуэ ирихьэліащ. пость, иджы Бахъсэн къалэ) къы- Усэу куэд дыдэ, поэмэу 10, усэу зэщалъхуащ. Бахъсэн дэта мус- хэлъхьа роман, оперэм и либретто, лъымэн еджапІэм, Дагъыстэным, публицистикэ тхыгъэхэр, рассказ-Кърымым, Тыркум щеджащ. Га- хэр къытхуигъэнащ.

зет лэжьакІуэу, егъэджакІуэу, Бахъсэн районым и инспектор-методисту щы-Къэбэрдей-Балъкъэрым и ТхакІуэхэм я союзым и правленэм ЩЫЛЭжьащ. Хэку зауэшкъыщыхъейм фронтым ираджащ. Зауэм Іухьэну хунэмысауэ, гъэр хъури, нэмыцэ гъэрыпІэм илІыхьащ.

ЩоджэнцІыкІу Алий къэбэрдей поэзием и лъабжьэр зыгъэтІылъащ, адыгэхэм я усакіуэ пажэщ. И усэхэр япэ дыдэу щытрадзар адыгэбзэкІэ Тыркум къыщыдэкі «Гъуазэ» газетырщ. Егъэджакіуэ іэзэт, узэщіакІуэ псэ нэхут. Адыгэбзэм езым хуэфащэ тхыбзэ литературэ игъуэтынымк Гэ, цІыхубэр щІэныгъэм ешэліэнымкіэ къалэн ин дыдэ зэфІигъэкіащ. Лъэпкъ прозэр.

Гъунэншэщ Щоджэнціыкіу

Алий ди лъэпкъым, ди литературэм хуилэжьар, ди щэнхабзэм

хэлъхьэныгъэу хуищар. Лъэп-къым зэриусакіуэ пажэм нэмы-

щІу, абы и узэщіакіуэ емызэшы-

жуи, адыгагъэшхуэ зыхэлъ

цІыхууи щытащ. Аращ абы и

ціэр тіэту, и Іэдакъэм къыщіэ-

ка дэтхэнэ сатыр къэси нал-

къутналмэсу щІэтлъытэр.

Щоджэнціыкіу Алий Іэсхьэд и театрыр, музыкэр, хореографиер

И тхыгъэхэр псэунщ,

зыужьыныгъэшхуэ иратащ, лъагапІэщІэхэм ар хуашащ. Абы и къалэмыпэм къыщіэкіахэр ди ціыхухэм я гум, я псэм къыдохьэ, яхузэрымыгъэгъуэту ядж, фІым, пэжыгъэм, захуагъэм ахэр къыхураджэ, хуагъасэ, усакіуэм зэригъэпэща образ хьэлэмэтыщэ уахътыншэхэр къуэш пэж, ныбжьэгъу нэс ящіауэ сыт щыгъуи я гъусэщ. Усакіуэ гъуэзэджэм и ціэр зымыщіэ, фіыуэ зымылъагъу, и тхыгъэхэм щымыгъуазэ ди цІыхухэм зыри яхэткъым. Ар щыхьэт тохъуэ ЩоджэнцІыкІум и тхы-<u>гъэхэм мылІэжыныпсэ зэраІутым, цІы-</u> хухэм я лъагъуныгъэр абыхэм къызэ-

КЪЭБЭРДЕЙ литературэм 20-нэ гъэхэм нэхъыбэу щылэжьар усакіуэ нэхъыжьхэрщ, лъэпкъ ІуэрыІуатэм и гъукІэгъэсэнхэрщ. А зэманырщ лъэпкъ усыгъэм псалъэщІэ щыжызыІэ усакІуэ ныбжьыщІэ ЩоджэнцІыкІури абы къыщыхыхьар. Алий и усэм къыгуэхыпІэ имыІ эу епхащ ди литературэм а илъэсхэм лъэбакъуэщІэ ичари иужькІэ зыужьыныгъэ зыІэригъэхьэри. УсакІуэм абы хуищІа хэлъхьэныгъэр зыщылъагъупхъэри литературэм жанр куэдыр зэрыщызэригъэпэщыфарщ, псэукіэщіэ зэфІзувэм и Іуэхугъуз нэхъыщхьэхэр щыуагъэншэу къызэрихутэфарщ, и лъэпкъ усыгъэм художественнэ гъэпсыкІэ, ухуэкіэ я лъэныкъуэкіэ Іэмалыщіэхэр къызэрыщызэlуихыфарщ. Щоджэнцlыкly Алий и творчествэм зыщиужьар, ехъулІэныгъэ хьэлэмэтхэр абы щызыІэригъэхьар 30-40 гъэхэрщ. А илъэсхэм ар егъэ- жьыжащ, ахэр зэрыригъэф Тэк Гуэным зэ-

къзбэрдей литературэм пхужымы|эну дистуи, еджап|э щхьэхуэхэм я унафэщ|уи лэжьащ. Налшык къэІэпхъуэу, ТхакІуэхэм я союзым и правленэм щылэжьэн щІидза нэужьщ, ЩоджэнцІыкІум и къару псори хуиту ирихьэлІэн хузэфІэкІащ творческэ лэжьыгъэм, абы къыдэкІуэуи ар и зэман емыблэжу ядэІэпыкъуащ усакіуэ нэхъыжьхэми нэхъыщіэхэми, лъэпкъ ІуэрыІуатэр зэхуихьэсащ, ахэр тхылъу къыдигъэкlащ, литературэмкІэ гупжьейхэр къызэригъэпэщащ, усэ зытх, сурэт зыщІ еджакІуэхэм я олимпиадэ иригъэкіуэкіащ, урыс тхакіуэшхуэхэм я тхыгъэхэр зэридзэкlащ, абыхэм я махуэшхуэхэм жыджэру хэтащ.

ЩоджэнцІыкІу Алий и гупсысэм и кууагъыр, и художественнэ Іэзагъыр, зэфіэкі абрагъуэ зэрыбгъэдэлъыр, лъэпкъ тхыдэм, ціыху гъащіэм нэсу зэрыщыгъуазэр къыщыгъэлъэгъуар абы и эпикэрщ. Къэбэрдей литературэм аращ лъабжьэ, тегъэщІапІэ хуэхъуар, лъэпкъым и ліакъуэ зэкіэлъыкіуэ зыкъомыр зыгъэсар, зыщІапІыкІар, анэдэлъхубзэм и зэфІэкІыр, къулеягъыр, дахагъэр зыхезыгъэщІар, ар фІыуэ езыгъэлъэгъуар, ди лъэхъэнэми лъэпкъ щэнхабзэм и дыщэ гъэтІылъыгъэу къанэр, псоми щапхъэ зытрахыу яІэр. 40 гъэхэм и етІуанэ Іыхьэм ар хэлэжьыхьыжащ икІи нэхъри иригъэфІэкІуащ и тхыгъэ нэхъыфІ дыдэхэу «Мадинэ», «Къамботрэ Лацэрэ», щІэуэ итхащ «НыбжьыщІэ хахуэ», «Къызбрун» поэмэхэр, елэжьын щІидзащ Дзэлыкъуэ восстанэм теухуа повестымрэ «Къызбрун» оперэм и либреттэмрэ. Зи тхыгъэхэмкІэ зэи мыарэзыж усакІуэр абыхэм иужькій увыіэгъуэ имыіэу елэ-

пыч имыІэу яужь итащ. Абы и тхыгъэхэм вариант зытущ зимы!э щ!агъуэ яхэткъым, языныкъуэхэм ар илъэс зыбжанэкіэ еліэліащ. Нэхъыбэрэ зытелэжьа, гугъу зыздригъэхьахэм ящыщщ «Мадинэ» поэмэмрэ «Къызбрун» трагедиемрэ. Усакіуэм и архив къэна тіэкіухэр щыхьэт зэрытехъуэмкІэ, иужьрей тхыгъэхэм и хэзыгъэгъуазэм абы вариант 25-рэ хуитхауэ щытащ.

1939 гъэм ЩоджэнцІыкІу Алий къалэ советым и депутату хахащ, а гъэ дыдэм и щэкІуэгъуэм абы «Къэбэрдей-Балъкъэр АССР-м гъуазджэхэмкіэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ» ціэ лъапіэр къыфіащащ, иужьыіуэсі хандидату коммунист партым хагъэхьащ. Зи лъэпкъ щэнхабзэм и зыужьыныгъэр зи нэ, зи псэ усакІуэм абы куэд хуилэжьащ. Аврамовымрэ абырэ зэдатхащ япэ къэбэрдей оперэ «Къызбруныр», ахэр елэжьу щ адзауэ щытащ нэгъуэщ І музыкальнэ драмэми, КІыщокъуэ Алим щІыгъуу абы къитІэщІащ ПащІэ Бэчмырзэ и «дыщэ пхъуантэр». А усакІуэ гъуэзэджитІым зэгъусэу анэдэлъхубзэкІэ япэ дыдэу къыдагъэкІащ адыгэ нарт эпосыр, езым и закъуэ дунейм къытригъэхьащ усакіуэ нэхъыжьхэмрэ еджакіуэ ціыкіухэмрэ я тхылъхэр, къэбэрдей уэрэдхэр.

Хэку зауэшхуэр къэхъеиным и пэ къихуэу ЩоджэнцІыкІур зэлэжьар «Къызбрун» трагедиерщ. Нэмыцэ зэрыпхъуакІуэхэм зауаер къыдащІылІа нэужь, и усэхэм ящыщ куэд а Іуэхум триухуащ, урыс усакІуэхэм я тхыгъэхэр адыгэбзэкІэ зэридзэкlащ, радиокlэ къэпсэлъащ, зауэліхэм яіущіащ, ахэр игъэгушхуащ, къыдэкlayэ езым имылъагъужами, хэку тхакІуэхэм зауэм хуатха тхыгъэхэр иту тхылъ щхьэхуэ игъэхьэзыращ. УсакІуэр езыри дзэм хыхьащ. Ар фокlадэм и 3-м ежьащ, ауэ здэкІуэну къапэщыт щІыпІэм нэмысауэ, Іэщэ-фащи кърамытауэ нэмыцэ хьэкіэкхъуэкіэхэм гъэр ящіащ икІи 1941 гъэм и кІэухым Бобруйск къалэм дэта нэмыцэГуэм къэбэрдей усакіуэ гъуэзэджэр икіуэдащ.

ХЬЭКІУАЩЭ Андрей.

Абы хиша лъагъуэрщ дэ 🛊 гъуэгушхуэ тхуэхъуар

«Япэ зыщіым тіу ищіащ», жызыіа усакіуэшхуэм имыщізу жиіакъым. Лъагъуз пхышыныр ізджэкіз нэхъ гугъущ, ар гъуэгужь хъуа нэужь, урикіуэным нэхърэ. Щоджэнціыкіу Алий хиша лъагъуэращ дэ гъуэгушхуэ тхуэхъуауэ дызытетыр. ФІы къыдэхъулІэми, ди гур щыхэщІа къэхъуами, ди япэ ищам дыкіэльопіащіэ, нэхъ тегушхуауи докіуэ, сыту жыпіэмэ гъуэгур къуейщіейми, гъуэгу мытыншми дощіэ, щыхупіэ и іэми пэрытым игъэунэхуащ.

АЛИЙ и усыгъэ вагъуэр уафэ къабзэкъым къыщыщіэкіар. Дунейр кіэгъэпшагъэ къудей мыхъуу, уафэ лъащіэр къызэщІзуфІыцІа зэпыту, уафэхъуэпскІыр жэщкІи махуэкІи къыхэлъэтыкІмэ, дунейр зэіыхьэнущ, жыпізу укъыхигъэщтыкіыу щытащ.

Ардыдэм дунейр тет зэпытурэ ЩоджэнцІыкІу Алий и гъащІэр иухащ. Иджы усакіуэр щыпсэуа лъэхъэнэмрэ и поэзиемрэ зэхуэпхьмэ, дэтхэнэ зы усэми зэман гуащ эм и нагъыщэ телъщ. Ауэ нэхъыфІт, Алий фІыкІэ хуэупсэу ятха къомым усакІуэр абы хуэдизу политикэм ирамыпхыу ятхыгъатэмэ. Езы Щоджэнціыкіум хузэфіэкіар мащіэкъым, зыхэмыта Іуэху хэтащ жыпізу птхын хуэдэу, и Іздакъз щізкіами уаситі хуэбгъзувын хуейщ, япэ къищри, лъагъуз ди щэнхабзэм щыхиша-

Къэбэрдей-Балъкъэрым и цІыхубэ усакіуэ, Урысей Федерацэм и Къэрал саугъэтым и лауреат. Социалист Лэжьыгъэм и Ліыхъужь.

КІЫЩОКЪУЭ Алим,

И усыгъэхэр нэхуу къытхуоблэ

Алий Къэбэрдей-Балъкъэрым щыпсэухэм я закъуэкъым <u>ирипагэр. Ар дэри, Адыгейм и гуащІэрыпсэухэми, дыдейщ.</u> <u>Ар я Алийщ усыгъэр фІыуэ зылъагъуу ди къэралы-</u>

АЛИЙ... А ціэр Къэбэрдей-Балъкъэрым щылъапіэщ, Адыгейм Теувэж Дзыгъуэ, Хьэткъуэ Ахьмэд сымэ я цІэр зэрышылъапІэм ешхьыркъабзэу

Алий... А ціэр щыжытіэкіэ, ди нэгу къыщіохьэ а ціыхур къызыхэк а адыгэ лъэпкъ уардэр.

Алий... А цІэм пыщІащ Къэбэрдей-Балъкъэрым и цІыху телъыджэхэм, и къуршыпс уэрхэм, и къурш уардэхэм я цІэхэри, Алий и цІэр щыжытІэкІи, а псор тлъагъуу къытщохъу.

Алий... И цІэр зэхэсх къудей мыхъуу, абы и щхьэри слъэгъуащ сэ. Щыслъэгъуар 1936 гъэм и кІэхэм щыгъуэщ. А гъэм Адыгейм и тхакІуэхэм я япэ съезд екІуэкІырт. А зэІущІэшхуэм кърихьэлІат адыгэ псоми фіыуэ тлъагъу, Кавказ Ищхъэрэ псом щынэхъ ціэрыіуэ дыдэ усакіуэшхуэр. Абы съездым шыжиіа псалъэ гуапэхэр ноби си тхьэкІумэм итщ. Ар зэрыцІыху акъылыфТэр белджылыуэ къыхэщырт абы и псалъэхэм. ТхакІуэм и къалэным щытепсэлъыхьым абы жиІа псори сэ иужькІэ къыхэзгъуэтэжауэ щытащ езым и тхыгъэ гъуэзэджэхэм. Абыхэм уадэплъейуэ, зэрыплъэкІкІэ ахэр щапхъэ зыхуэпщІыныр дэтхэнэ зы адыгэ тхакІуэм дежкій зэрынасы-

пышхуэр къызгурыІуащ. Алий и тхыгъэхэм щіэупщіэшхуэ щаіэщ ди дежи. Литературэр фІыуэ зылъагъу дэтхэнэ зы адыгэ унагъуэми нобэ къыщыбгъуэтынущ ЩоджэнцІыкІу Алий и тхыгъэхэр. Школхэм щадж абы и усэхэр, и рассказхэр, поэмэхэр. Щоджэнціыкіум и «Мадинэ», «Къамботрэ Лацэрэ», нэгъуэщ Тхыгъэхэми къытращіыкіа спектаклхэр ди радиомрэ телевиденэмрэ куэдрэ щагъзув. Ауэ ди ціыхухэм дежкіз ахэр сыт щыгъуи щіэщыгъуэщ,

абыхэм къащізупщіз, къащізлъзіу щыіз зэпытщ. СССР-м и Къэрал саугъэтым и лауреат КІэрашэ Темботи, ди тхакІуэ нэхъыжьхэм ящыщ Лъостэн Исуф сыми, нэгъуэщІхэми фіыуэ яціыхуу щытащ Щоджэнціыкіу Алий. Абыхэм ноби фіыкіэ ягу къагъэкіыж къэбэрдей усакіуэшхуэр, зыжьэуи жа!эж абы ц!ыхугъэшхуэ зэрыхэлъар, псэ дахэрэ гу къабзэрэ

Апхуэдэщ ди Алий. Адыгэ литературэм, ди усыгъэм нобэ зыіэригъэхьа ехъуліэныгъэ псомкіи фіьщіэ ин бгъэдэлъщ абы. Си щхьэкІэ, си лъэпкъым сыт хуэдэ тхыгъэ хуэстхми, абы Щоджэнціыкіу Алий и фіыщіэ хызолъагъуэ.

> ЖАНЭ Къырымызэ, усакіуэ. Мейкъуапэ къалэ.

Напэкіуэціыр зыгъэхьэзырар ЩХЬЭЩЭМЫЩІ Изэщ.

Зэманым къыпхыкІыфа

1941 ГЪЭР къихьащ. Адрей совет ціыху псоми хуэдэу, псэемыблэжу лажьэ Алий и мамыр гъащІэр зауэ къежьам зэпиудащ. ЩоджэнцІыкІу Алий зауэм щыдашар 1941 гъэм и фокlадэ мазэрщ. УсакІуэр зэрыса эшелоным къыщыщіам, здынэсам, абы исахэр гъэр зэрыхъуам и хъыбарыр куэдым зэтемыхуэу къаlуэтэж. яІэшІыхьэри. Алъандэрэ ятхыу къызэрекІуэкіамкіэ, фронтым пэгъунэгъу хъуа дзаш. нэужь, ахэр зэрыса мафІэгур кхъухьлъатэхэм бомбэкІэ зэхакъутащ, иужькІэ нэмыцэ танкхэм къаувыхьри, псэууэ къэнахэр гъэр ящіащ. Аўэ, усакіўэм и гъащіэмрэ и ІэдакъэщІэкІхэмрэ егугъуу зыджыжа ХьэкІуащэ Андрей къызэрихутамкІэ, ар пэжкъым. Пэжыр аращи, Алий зыхэта гупыр япэу здашар Полтавэ и Іэхэлъахэрщ. Абдеж мафІэгум къыщрагъэкІа гупым япэщіыкіэ къафіэщіат а щІыпіэм щахуапэу, щагъасэу, іэщэ къыщрату, иужькіэ зауэм Іуашэну. Ауэ къызэрыщІэкІамкІэ, ахэр Полтавэ щашар абы и гъунэгъу колхоз гуэрым щІэп (?!)

кіым хуэдэу, щхьэ щіэп іухыжыным пэрыбгъзувэн хуей? Ауэ а псори щіагъэхъа щіэпри Іуахыжын яхущІыхьакъым Алий сымэ: губгъуэм зы махуэ фіэкіа щымылэжьауэ, нэмыцэхэм щІыпІэм десант къыщрагъэтІысэхри, цІыху Іэщэншэхэр гъэр мы-

щыІўрагъэхыжыну арат. Умыгъэ-

щІэгъуэн плъэкІыркъым: ар дауэ

Іуэху зехьэкІэ - зауэм пшэуэ жы-

пІэў я бынхэм къащхьэщыпчу

къепшэжьа цІыхухъу зи къару илъыгъуэхэр, абы уфІэкІыжынщи,

ЩоджэнцІыкІу Алийрэ Къэжэр

Индрисрэ хуэдэ цІыху зэчий-

фІэхэр, колхозхэт къызэрыгуэ-

хъун щхьэкіэ щхьэж и занщіэкіэ нэхъ гухыхьэри хуэфащэт. Ауэ зэбгрык ащ. Алийрэ Индрисрэ аратэкъым къызэралъытэр абы зыхэт гупым а шІыпІэм къыІукІа нэужь, зызрагъэзу Іэщэ къыздратын часть гуэр къалъыхъуэурэ зыбжанэрэ къакіухьащ. Кременчуг къалэм нэси кlуащ, ауэ зыхуеяр къаймыхъулІэў нэмыцэхэм **Бобруйск** пэмыжыжьэу щыІа гъэрэщым ира-

Алий и гъусахэм зэрыжа эжымкіэ, Кременчуг щыщіэдзауэ Бобруйск нэс дэлъ гъуэгуанэшхуэр зэпачыхункіэ гупыр лъэсу яхуащ, псэхугъуи шхэгъуи ирамыту. Абы къыхэкІкІэ, армырами узыншагъэ щІагъуэ зимыІа Алий сымаджэ къарууншэ хъуагъэххэу гъэрэщым ихуащ. Гъэрэщри узижагъуэнитым и махуэу къыпыкъуэкlащ Алий: уэс е уэшх хъумэ, уи щхьэр щІэпшиену зы псэуалъи дэттэкъым, щІыІэт, ятІэт, мэжэлІапіэт. Махуэкіэ шхьэкъэмыіэту ягъэлажьэў, жэщкіэ гъэрэщ щіыіэ нэщІыжьым ирадзэж цІыхухэр бадзэм хуэдэу зэтелІэрти, пшэдджыжь къэсыху щэ бжыгъэкІэ лагерым дашурэ щ алъхьэжырт. Гъэмахуэ щыгъын тіэкіу нэхъ зыщымыгъ Алий, тхьэмыщкІэ дыдэ хъуауэ, лэжьакІуи мыкІуэжыфу лагерым къыданэрт. Фэрэ къупщхьэрэ нэхъ къыхэмынэжу и къарури и куцІри щІэзыха узым, гъаблэм, щыюм нэмыщыжу, уеблэмэ абыхэми ебэкІыу, Алий зыхьыр натіэ хуэхъуа гъэрыпіэм, пудыныгъэ къылъысам и бампіэ узырт, адэжь лъахэ пэlэщlэм и гупсысэрт.

Апхуэдэу гуузу зи гъащІэр зыуха ди адыгэ усакІуэшхуэм фэеплъым я нэхъыфіри, гъыбзэм я

щыгъуэм Къэбэрдейм и унафэщІу щыта ціыху залым щхьэзыфіэфіхэм. Нэмыцэхэм Алий и псэущхьэ иращіар яфіэмащіэ хуэдэ, ахэр абы и хьэдащхьэми ириджэгуащ. Мис абы шхьэкІэ ХьэкІуашэ Андрей итхыр: «Нэмыцэ зэрыпхъуакІуэхэм я Іуэ шынагъуэм и псэр пыту ЩоджэнцІыкІур къикІыжами, абы и бэлыхьхэр абыкІи зэфІэкІынутэкъым. Псэууэ абы къела совет сэлэт мелуанхэми ещхьыркъабзэу, абы къыпэплъэрт апхуэдизу зи нэ къыхуикІ и хэкум и Іуэ гущІэгъуншэри. Ар усакіуэм хуэхьынкіэ, абы къелынкіэ, ар игу худэгъэхуэнкіэ Іэмал иіакъым, зэримылъэгъуари нэхъыфју гукъэк уегъэщІ. Ауэ зыгуэрурэ абы къыхэкІыфами, и адэжь щІыналъэри абы гуапэу, ІэплІэешэкІкІэ ІущІэнутэкъым, къызэрысыжу щагъэтІысын, хэбгъэзыхьмэ, шІаукІын хуагъэхьэзырат, щІыпІэ унафэщІ зырызхэм куэд щІауэ я мурад шэхүхэр къайхъул ат - усак уэр зэрагъэкъуэншэн къагъуэтат».

Япэрауэ, Алий гъэр хъуауэ щызэхахым, абыхэм хъыбар нэпцІхэр къызыпхагъэІукІыу хуежьащ, усакіуэр езыр хуейуэ гъэру зиту нэмыцэхэм яхыхьэжауэ жаіэри. ЕтІуанэу, Алий нэмыцэІуэм зэриліыхьам и хъыбарыр Къэбэрдейм къэсу, Іуэхум и пэжыпІэр къыщыщІэщым, абыхэм аргуэру нэгъуэщі зы шыпсэ зэрагъэпціащ: усакіў заў мыкіў щыкіэ совет властым и бийуэ гуп щэху зэригъэпэщу къэралым зэребэныным хуэдэу игъэхьэзырауэ икІи Къэбэрдейр Урысейм къыгуигъэкІыжу къэрал щхьэхуэ ищІыжыну

пылъауэ жаlэу. Ар и щхьэу-сыгъуэу, Алий и цlэр дэни щагъэу-лъийуэ, и тхылъхэр библиотекэ-хэм къыщlахыжрэ ягъэсу хуежьащ. Апхуэдэ къабзэу зэхэзехуэн ящІу хуежьащ Алий и бынунагъуэри: зыщІэс унэм къыщІахури уэрамым къытраутІыпщхьащ, лъийуэ, зэрыкъабзэу зэманым къыпхыкіыфащ икіи и бийхэм я нэхейкІэ лъэпкъым и гушхуапІэ

хъуащ. Зы ліыку и ныбжь фіэкіа къимыгъэщІами, ЩоджэнцІыкІу Алий ди лъэпкъым хуилэжьам и инагъыр къэлъытэгъуейщ. Зэчиишхуэ зиlэ дэтхэнэ тхакlуэми усакlуэми хуэдэу, Алий и къалэмыр, и ІэдакъэщІэкІ къэухьыр адыгэ гъащІэм и пліанэпэ куэдым нэсащ, адыгэ цІыхухэм я образ уахътыншэ куэд къигъэщІащ.

Зи лъэпкъ шэнхабзэм къэмыланджэжу хуэлэжьа а лІы гъуэзэджэр, езым къигъэщ а тхыгъэ шэджашэм къышымынэу, и зэманым псэуа тхакіуэ, усакіуэ куэдми ядэІэпыкъуащ, зэчий иІэў гу зылъита адыгэ щіалэ куэд литературэм хигъэхьаш. Абыхэм яшышхэш, псалъэм папщіэ, Кіышокъуэ Алим, КІуащ БетІал, Къашыргъэ ХьэпащІэ, Тау Борис, Къардэн Бубэ, нэгъуэщІхэри. Ауэ абыкій иухыркъым а усакіуэм и пщіэмрэ и мыхьэнэмрэ, сыту жыпіэмэ, ар и къарукіэ, и чэнджэщкіэ зыдэіэпыкъуну хунэсам нэхърэ куэдкіэ нэхъыбэщ абы и усыгъэ телъыджэхэр щапхъэ зыхуэхъуа е нобэ зыхуэхъу адыгэ усакіуэ щіалэхэр. Абыхэм я дежкіэ Щоджэнціыкіу Алий и Іэдакъэ-щіэкі тхыгъэхэр, псом хуэмыдэу и «Мадинэ» поэмэмрэ «Къамботрэ Лацэрэ» романымрэ, мычэму зызрапщыт, и щыгу ихьэну зышІэхъуэпс лъагапІэці

> БЕМЫРЗЭ Мухьэдин. Къэрэшей-Шэрджэс Республикэм и цІыхубэ усакІуэ. 2000 гъэ

мерихТ и зэйажэ

Абы къыщіэна тхы-гъэхэр зыбгъэдэлъыр усакіуэр къэзылъхуа лъэпкъым и закъуэкъым - ахэр я зэдай хъуащ къэралыгъуэшхуэм ис псоми.

ЩОДЖЭНЦІЫКІУ Алий сыт щыгъуи жыжаплъэм, абы и гупсысэхэм къэухьышхуэ яІэт: урысхэм, дунейм тет лъэпкъ псоми я щэнхабзэм щыгъуазэ зищІу, ар езым и творчествэми къыщигъэсэбэпу зэрыщытар холъагъуэ усакіуэм и тхыгъэ нэхъыфіхэм. Апхуэдэщ, псалъэм папщіэ, Щоджэнціыкіум и «Къамботрэ Лацэрэ» поэмэр. Мыр, къыфІэбгъэкІмэ, поэмэкъым усэу тха романщ. Литературэм и жанр нэхъ гугъу дыдэхэм ящыщ усэу зэхэлъ роман нэсщ. Ар зытхам Іэзагъэ ин, зэфІэкІышхуэ зэрыбгъэдэ-[°] нэрылъагъущ. ЖыпІэ хъунущ ар адыгэхэм я тхыдэм и гъуджэу. Апхуэдэ тхыгъэ гъуэзэджэ зи Іэдакъэ къыщіэкіынкіэ хъунур зи лъэпкъым и дыгъуасэми и нобэми фІыуэ щыгъуазэ, гууз, лыуз зиІэ усакІуэшхуэращ. ИНБЕР Верэ,

урыс тхакіуэ.

Нэсауэ цІыхубэ тхакІуэт

Москва дэт «Советский писатель» тхылъ тедзапіэм нэгъабэ (1949 <u>гъ.) къыщыдэкlащ Що-</u> джэнцІыкІу Алий и поэ-<u>мищ, Липкин Семён</u> зэридзэкіауэ, тхылъ. Къэбэрдей литературэм и классик, нэсауэ цІыхубэ тхакіуэ, къыпхуэмылъытэным хуэдизу Іэзагъышхуэ зыбгъэдэлъ Щоджэнціыкіум и творчествэм бжыгъэхэр щыгъуазэ хъун папщІэ иджыщ япэ дыдэу апхуэдэ тхылъ дунейм къыщытехьар.

Абы итщ усакІуэм и «Къамботрэ Лацэрэ». «Мадинэ», «НыбжьыщІэ хахуэ» тхыгъэ гъуэзэджэхэр. Дэтхэнэми къызэщІеубыдэ епщыкІуиянэ - етіощіанэ ліэщіыгъуэхэм Къэбэрдейм щекІуэкІа Іуэху куэд. Убж хъунущ ахэр адыгэ гъащІэм и тхыдэм щыщ Іыхьэ куэд къызэрыщыж гъуджэу.

ЩоджэнцІыкІум творчествэр цІыхубэ гъащІэм и тхыдэу зэрышытым шыхьэт тохъуэ усакіуэм бгъэдэлъа Іэзагъэшхуэри, и зэфІэкІ инри, абы къищтэ темэхэм я зэпкърыхыкІэри, ахэр икъукІэ ІэкІуэлъакІуэу къызэригъэсэбэпа щІыкІэри

> КАПИЕВЭ Наталье, совет тхакІуэ. 1950 гъэ

ГукъэкІыжхэр къыщыукъубея пшы

ЦІыхум и цІэ лъапІэр къызэрилэжьар натІэм къритхахэм яку къыдищ выкварщ. ІУТІЫЖ Борис

Урысей Федерацэм Щэнхабзэмкіэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и ціыхубэ тхакіуэ. ЩІДАА-м щІыхь зиіэ и академик <u> ІутІыж Борис къызэралъ-</u> хурэ илъэс 75-рэ ирикъуащ жэпуэгъуэм и 15-м. Тхакіуэшхуэм и ціэр зэрихьэу къыщалъхуа Зэрэ-<u>гъыж къуажэм дэт школым</u> къуаж<u>эхэм адыгэбзэмкІэ</u> лажьэу. <u>кІуэхэмрэ.</u>

хэм къащыпежьащ адыгэ гуэрым хэтт ар. Сытми дахэ школым и лэжьакіуэхэр.

ШЫХЬЫР и унафэщI **ІутІыж Мэжид**.

зощІ. Сэ нобэ си къуэшым плъэрт, жыжьинэплъысырт. теухуауэ жыс эфынущ: на- Адыгэ лъэпкъыр нэхъ зысып иІащ Борис, абы лъаб- хуэныкъуэ дыдэм гу лъилъэужь дахи къигъэнащ.

лъэгъуащ Іутіыж Борис и хьэныгъэр! Удэлэжьэну, удэ- Іуэхугъуэ гуэрхэр дгъэзэціэр зезыхьэ школым щіэс- гъуэгурыкіуэну Борис хуэдэ щіэн хуейуэ къызолъытэ. псальэр хэм - нэхъыщІэ дыдэхэ- цІыху гъуэтыгъуейт. А псор Печатым и унэм абы и фэ- хъуну сабийхэр нобэ школ гъэкІыжыну сыхуейт. Дэри ми, класс нэхъыщхьэхэм къызэщІэскъуэжу, сыхуейт щеджэхэми, Жэмтхьэлэрэ мы пшыхьым зы гукъэк Аушыджэррэ я еджакіуэхэ- къыхэслъхьэну: Іутіыжым и журналым и редакцэр здэми. Іутіыжым и гъащіэм, и «Эдип» пьесэм къытралэжьыгъэм теухуауэ еджа- щіыкіа спектаклым хэтахэм кІуэ цІыкІухэр зыщыгъуазэр республикэм и къэрал саужаlащ, и усэхэм гъэхуауэ гъэт хуагъэфэщауэ щытащ. къеджащ.

сым щеджэ ныбжьыщіэ- лъытэ хуагъэфэщэну хунэхэр хъарзынэу пэлъэщащ мысамэ, ар дунейм ехыжа «ИугъащІэ мэм!» къыщыгъэлъэгъуа Іуэхур ягъэзэкІуэжу хабзэщ. лъыхьыну егъэлеяуэ гугъущ Хьэжмыстокъуэ Хьэжбидонэ, ГъунтІэгъунтІэ Эдуард, спектаклым щхьэкІэ Къэ-Узижэгъуэнхэ Жьэмыгъуэ сымэ я образхэм.

шэнхабзэмкіэ мэ, и псэр шыгуфіыкіынт, -КъБР-м щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ, тха- жиіащ Елгъэрым. кіуэ Елгъэр Кашиф къызэхуэсахэм ядэгуэшащ ІутІыж Борис теухуа гукъэкІыжхэмкІэ.

илъэс 17-кІэ дыщызэдэлэ- драматургым, сурэтыщІым жьащ «Іуащхьэмахуэ» жур- и Іэзагъыр сыт щыгъуи налым. Абы теухуауи гукъэ- шІэныгъэкІэ ипсыхь зэпыту кіыж си куэдщ. 1991 гъэм и зэрыщытам и гугъу ищіащ. мазаем адыгэ тхакІуэхэм Іэ Іэткіэ журналым и редак- япэ курсым дыщіэтіысхьауэ, хъан, Щоджэнціыкіу Іэдэм студентыфіым и зы хьэл. сымэ хэтащ Іутіыжыр жур- Ди факультетым _библионалым трагъзувэну унафэ текэшхуэ хэтт. Дэ абы

абы и щІыхькіэ пшыхь да- икіи щыуатэкъым. Гуащіэшхэ щекіуэкіащ. Абы къри- хуэ хилъхьащ абы журнахьэліащ Іутіыж Борис и лым и къыдэкіыгъуэхэм, благъэ-Іыхьлыхэр, и ныб-жьэгъухэр, щэнхабзэм и иужь иту. «Хъуэжэ и куэбжэ» **лэжьакіуэхэр, щіэныгъэлі-** рубрикэ хьэлэмэтыр къэ**хэр**, **журналистхэр**. **Пшы**- зыгупсысауэ щытар Бо**джэр**, **Жэмтхьэлэ гъунэгъу** къэхутакІуэ институтым щы-УмыгъэщІэгъуэн я егъэджакіуэхэмрэ еджа- плъэкіыртэкъым абы и цІыху щІыкІэр. Зыми ещхьпсалъэм папщІэ, жыг лъэнэужь, Іутіыжхэ я лъэп- Борис ар Іэмал имыізу зыкъым къыбгъэдэкІыу абы гуэрым иригъэщхьынт. Иризахуигъэзащ гъэщхьынти. укъигъэу-«Адыгэ унэ» тыкуэн-музейм Тэбжьу абы хьэлэмэт гуэр къыхищІыкІынт, гъуазджэм - Мы Іуэху дахэм зи гуащІэ и фІыпІэ хъууэ. Сыту наббыдэ игъэтІылъри, тэрт, псэкІэ зыхищІэрт. Псалъэм папщіэ, сыт и уасэ гуфіэ. Пшыхыым зыкъыщагъэ- драматургием хуищ а хэлъ-Тхыгъэр зи ІэдакъэщІэкІым ЕджакІуэхэм «Дамэлей» саугъэт щхьэхуэ къилэжь кІэпІитІализ- нэужь кІэлъатыжу, абыкІи

«Адыгэ псалъэ» газетым и редактор нэхъышхьэ. Къэбэрдей Адыгэ Хасэм и тхьэмадэ Хьэфіыціэ Муlутlыж Борисрэ сэрэ **хьэмэд** усакlуэм, тхакlуэм,

ТутТыж Борис итха «Эдип»

рал саугъэт къилэжьу си гу-

гъэщи, ар хуэгъэфэщэжа-

- Адыгэбзэ къудамэм и тор нэхъыщхьэу хахауэ щы- Борис армэм къик ыжагъатащ Борис. ТхакІуэ пажэхэу щІзу къэсцІыхуауэ щытащ. Нало Заур, Нало Ахьмэд- А зэманхэм ІутІыжым хэлът

къыщащта зэІущІэм. Ахэр дыкІуэурэ сыхьэт, сыхьэтитІ хуэдизкіэ дыщіэсмэ, Борис сыхьэт зыхыблкІэ зыщи-Іэжьэрт. Драматургием теухуауэ зы тхыгъи къыщІинагъэнтэкъым щІимыджы-

ЦІыху телъыджэт, гуахьым къеблэгъащ Аушы- рист, иджыри щіэныгъэ- пэт, пціыхунуи удэгъуэгурыкІуэнуи гухэхъуэгъуэт ІутІыжыр. И бзэр апхуэдизкІэ шэрыуэти, сыт къыжьэдэкІми, птхыну щхьэпэт. Школ пщіантіэм хьэщіэ- тэкъым, дуней телъыджэ Адыгэр дунейм тетыху Іутіыж Борис и тхыгъэ купфащэкіз хуэпа ціыкіухэр, гуэр къыхищіыкіырт. Дэ, щіафіэхэр гъащіэм хэтынущ. И ІэдакъэщІэкІхэм дакъэ тлъэгъуамэ, къыт- езы Борис уи нэгум къы- ІутІыж Борис зыгуэр къы- Лъэпкъым куэд хуилэ-къызэІуаха фІэмыІуэхуу дыблэкІынт. щІагъэувэ, и тхыгъэ сатыр дэІэпыкъуу, зыгуэрым игъэ- жьащ сыт и лъэныкъуэкІи къэс абы и псэ хуабагъ хэлъщи. ГушыІэ дахэр зи Іэпэгъуу щыта езы ІутІыжыр ди гум гуапэу илъынущ. Зэрэгъыж къуажэм и верситетми гугъу ехьу щепщіэр нэхъри еіэт абы джащ. Ар щіыжысіэращи, хэзылъхьахэм фіьщіэ фху- дзэгубдзаплъэт Борис! Гукіэ хуэдэ ціыху щэджащэ ціыхум Алыхьым кърита къызэрыдэкlам. Нобэ утыкум къихьа сабийхэм Борис хуэфэщэну зыкъагъэлъэгъуащи, абы дегъэ-

> ТутТыж Борис теухуауэ еплъ пхъэбгъу фіэлъхьэн утыкум зэрыщыслъэгъуа- абы дрогуфіэ. «Упэгъу-«Іуащхьэмахуэ» хуейщ. шыІэ 11-нэ къатми Борис и пліанэпэ щыхуэщіыпхъэщ,къыхилъхьащ Мухьэмэд.

ТхакІуэ **Джэрыджэ Арсен** Іутіыж Борисрэ илъэс куэдкІэ къыдэгъуэгурыкІуащ. пьесэм щыщ пычыгъуи пэтми, иратакъым. ЦІыхур Ныбжьэгъум, абы и унаягъэлъэгъуащ. 11-нэ клас- псэу щІыкІэ къылъыс гу- гъуэм теухуа псалъэ гуапэ пшыхьым щыжиІащ Джэрыджэм.

Борис кіэщіу утепсэзыр жыпІэмэ, адрейр къыпфіонэ. Илъэс 50-м нэблагъэкІэ дыщызэныбжьэгъуакІэ, дауи, Борис

теухуауэ куэд къысхуэнащ. Си ныбжьэгъум и унагъуэ сихьэрейт сэ. Борис и анэр ІэфІу пщафІэрт, и ерыскъыи куэдрэ сіухуащ. Борис сэ нэхърэ нэхъыжьт, пшІэ леи сыт щыгъуи хуэсщіу сыкъекіуэкіырт. Ауэ щыхъукІи, я унэм сихьамэ, Борис и адэ Къуней и гулъытэу хъуари жьантІэри сэ къыслъигъэсырт. ГушыІэ дахэ хэлът Къуней. Іутіыжым и къуэшым и гугъуейт

кІуатэурэ зыІэригъэхьауэ хэр. АтІэ и пщІэр езым къилэжьыжащ. Школми унизэфіэкі гуэр бгъэдэлъми, гугъу зригъэхьмэщ а зэфІэкІыр псыхьа щыхъунур. Зэрэгъыж къуажэм фи-

лъэр пыувэну зыхуэфащэ доктор къэзылэжьынкіэ малъхъэри куэд яхэслъэгъуащи, Алыхьым иригъэф ак уэхэ!

КъБР-м щыІэ Адыгэ жылэжьыгъэр зэзыгъэуly сове-Жылэбий ІутІыж Борис щытепсэлъыхьым, пшыхьым кърихьэліахэм ядэгуэшащ абы епха гушыІэ хъыбархэмкІи.

- Іутіыж Борис и гушыІэм щІэ щІэту щытакъым. Абы и щІэблэ дахэм. гушы і экі эр дахэт, гъащі эм гушхуэрт. Абы и гушыlэкlэ тlыж Борис гукъеуэ тlэкlу

дахэм и щыхьэтуи зы хъыбар ціыкіу жысіэжынщ. Зэгуэрым библиотекэм дыщІэст. Борис къытхэту зы гуп икіэ сатырхэмкіэ дышысу, Ацкъан Руслан къы-щІыхьащ. Ипэмкіэ хъыджэбз дахэ цІыкІухэр щысу гу лъита хъунти, абыкІэ кіуэцірикъутыкіырт піащіэу. «Ацкъан!» - жери кІэлъыджащ абы гу лъызыта Борис. Руслан «Сыт?» - жиІэрэ къызэплъэкІмэ, «Жылэбий гъу пщІыми, Зэрамыку и цыджанэр щхьэ щыптІэхуэдэу псэ хьэлэл гъуэты- гъа?» - жери и гушыlэр ири-

дзащ. цІыху дахэу зыкъэзыгъэаракъым и ехъулІэныгъэ- лъэгъуа Борис. И псалъэр ялъытэрт, и чэнджэщыр лъапІэт. Сэ куэдрэ срихьэліащ Іуэхугъуэ гуэр зэ-«Борис, уэ мы фІахмэ, дауэ уеплърэ?» Іуэхум иужьрей псалъэр жаІэрэ абы къыхуагъанэу. - Сэри Борис и ныбжьэ-

гъуахэм сащыщщ, - жиlащ Іэщ зи цІэм «цІэрыІуэ» пса- филологие щІэныгъэхэм я Бакіуу ХъанцІыхухэр. Си гуапэ хъуащ а джэрий. - Ар зэрышэрджэс ФИΓУ къэз-ЗэфІэкІ зыбгъэдэлъ нэгъуу убгъэдэту цІыхум уеплъмэ, абы и инагъыр къыпхуэщІэнукъым, кІуэту, жыжьэу укъеплъын лагъуэ зэгухьэныгъэхэм я хуейщ»,- жиlауэ щытащ урыс усакІуэшхуэ Есенин тым и тхьэмадэ Къалмыкъ Сергей. Дэри аращ, зэманыр кіуэху, ар нэхъ жыжьэ хъуху, зэчий абрагъуэ зэриlар, щэджащэу зэрыщытар нэхъри хьэкъ тщохъу. Борис псэущ. Абы и гъащІэм къыхупащэ

Нобэ Елгъэр Кашиф и къезэгът. Ар цІыхухэм я жа- гугъу ищІащ ТутІыжым и гъуи хъуртэкъым, атlэ игъэ- «Эдип» пьесэм. Пэжу, Іу-

иІащ а тхыгъэм теухуауэ Мифологиер зи лъабжьэ «Эдип»-мрэ Борис и тхыгъэмрэ зыуэ, ар Борис зэридзэкlayэ къызыщыхъу щы ащ, уеблэмэ телевиденэмкІэ къагъэлъэгъуауэ щытащ, ІутІыж Борис зэрыавторыр жамыІэххэу. АтІэми Борис и «Эдип» пье́сэмрэ алыдж мифологием къыхэщымрэ зыкІи зэтехуэркъым,- жиІащ Хъанджэрий.

Іутіыж Борис теухуауэ, абы и тхыгъэ купщ аф Іэхэм, скульптурэ гъуэзэджэхэм ехьэлІауэ псалъэ гуапэ жи-Іащ школ музейм и лэжьакіуэ, балъкъэр бзылъхугъэ Темыркъан Ритэ.

Борис сэрэ илъэситхукІэ зы курсым дыщызэде-джащ, уеблэмэ зэпэртэгъуу дыщытащ, - пищащ тхакІуэ Апажэ Ахьмэд. - Дерсым дыщыщІэсхэм деж, Борис усэхэр итхырти, къысхуригъэкІуэтэкІырт, сэри сы-къеджэрти, си гупсысэр хупыстхэурэ хуезгъэкІуэтэкІыжырт. Дыпсальэу ядэртэкъым. «Ей, щІалэ, уэ езым къыбгурымыІуэжу угениалнэщ», - жысізу хупыстхэри хуезгъэкіуэтэ-- жысІэч кІыжат зэгуэрым. Борис къыщитхъри дыхьэшхат... Ди зэманым «щэджащэ» псалъэр куэдым хужаІэ хъуащ. Борис ехьэлІауэ ар игъуэ дыдэщ, - апхуэдэхэращ зыхуэфащэр. Абы и зэфІэкІым щыхьэт тохъуэ, псалъэм папщІэ, «Тыргъэтауэ» трагедием и зы пычыгъуэ закъуэр:

Ди ліакъуэр зыдэс пщіантіэм бийр къэмысмэ, Адрейхэр ддэнущ лыгъеи мафіэм исми

Апхуэдэу дауэ дытетын дыгъужьым И хабзэм тету псэу мы дунеижьым... ЗымыщІэр хэт,

шызэбгырыжмэ тафэм Шы гуартэр. Мэхъу дыгъужьхэмкіэ шхыгъуафІэ.

Аращ дызыхьыр лъэпкъырзэшзэдауэрщ. Зэдауэ кІыхьхэр

зэриухыж зауэрщ. «АтІэ апхуэдиз пэж зыхэлъ псалъэхэр екlyy жызыІа усакіуэм щэджащэкіэ дауэ узэремыджэнур?! Сызыдеджаи сызыдэлэжьаи Іутіыж Борисрэ Семэн Уусланрэ хуэдэу цІыхугъэ зыхэлъ срихьэл акъым си гъащІэм,» - жиІащ Апажэм икІи и псалъэм къыщІигъуаш езым Іутіыжым хуитха усэм къеджащ.

ІутІыж Борис теухуа пшыхьыр дахэу, гуапэу, гукъинэжу екІуэкІащ. Псоми жаІэнрэ ягу къагъэкІыжынрэ я куэдт. Ари гурыlуэгъуэщ: lyтlыжым и гуапагъэ зылъэмыІэса яхэттэкъым абыхэм. И щхьэкІэ зымыцІыхуахэри, и ІэдакъэщІэкіхэмкіэ итхьэкъуат.

ГУГЪУЭТ Заремэ. Сурэтхэр Къарей Элинэ трихащ.

Гъуащхьауэхэм я зэпеуэращ адэкІэ удэзыхьэхыжынур

Къэбэрдей-Балъкъэрым футболымкіэ и мыгъэрей чемпионатыр иухыным къэнэжар зы джэгугъуэщ. Абы и уэхугъуэ псори зэхэкіащ гъуащхьауэхэм я зэпеуэм щытекіуэнумрэ гуп нэхъыщхьэм къыхагъэкіыну ещанэ командэмрэ къищынэмыщІа.

ЗЭХЬЭЗЭХУЭР икіэм нэблэгъащ икіи абы къыхэкіыу хьэлэмэт куэд къохъур. Къапщтэмэ, зи гъуащхьауэ нэхъыфІхэр зэпеуэ «Къэхъунымрэ» «Автозапчасть»-мрэ я хьэрхуэрэгъухэм топипщІ е нэхъыбэ джэгугъуэ блэкІам худагъэкlащ. Абы щыгъуэми къэхъундэс Шащіэ Беслъэн зэуэ пщІэнейрэ (!) къыхэжаныкІащ, Хьэбылэ Алим ар зэрыхузэфІэкІар 7-щ. Иджы ахэр зэрызэщхьэщыкІыр то питху хъуащ. Мы гъэм и закъуэ ШащІэм и хьэрхуэрэгъу хэм я жагъуэ 78-рэ ищІащ. Нэхъапэм апхуэдэ зэи къэхъуакъым, иужькіи щІэх къэхъуну фІэщщІыгъуейщ.

2015 гъэм и чемпионатым пашэныгъэр къыщызыхьахэр къанэ щымыІ у пасэу зэхэкІами, гуп нэхъыщхьэр зыбгынэну ещанэ командэр иджыри наlуэкъым. Ар зи натlэ хъуа «Шэджэм-2»-мрэ «Щтаучымрэ» гъусэ яхуэхъунур зэхигъэкІыну дыщыгугъат «Бедик»-мрэ «Спартак-Д»-мрэ Арщыдан шрагъэкІуэкІын хуея зэІущІэм. АрщхьэкІэ ар ягъэІэпхъуащ.

АдэкІэ щыгъуазэ фыхуэтщІынщ Къэбэрдей-Балъкъэрым футболымкіэ и гуп нэхъыщхьэм хэт командэхэм иужьу ирагъэкІуэкІа джэгугъуэм кърикІуа бжыгъэхэм. Мис ахэр: «Кэнжэ» (Кэнжэ) - «Автозапчасть» (Бахъсэн) - 5:10, «Псы-«пэнжэ» (кэнжэ) - «Автозапчасть» (Бахъсэн) - 5:10, «Псыгуэнсу» (Псыгуэнсу) - «Тэрч» (Тэрч) - 1:0, «Велес» (Къэрэгъэш) - «Шэджэм-2» (Шэджэм Етіуанэ) - 3:0, «Къэхъун» (Къэхъун) - «Щтауч» (Шэджэм) - 11:2, «ЛогоВАЗ» (Бабугент) - «Родник» (Псынэдахэ) - 3:0, «Нарт» (Нарткъалэ) - «Къэбэрдей» (Шэрэдж Ищхъэрэ) - 3:2, «Союз» (Налшык) - «Бахъсэн» (Бахъсэн) - 1:1.

НыбжьыщІэхэм я зэпеуэм щытекІуащ Нарткъалэ и «Нартыр». Иужь зэІущІэм абы 9:0-у Шэрэдж Ищхъэрэ къуажэм ик ахэр хигъащ эри зыри къылъэщ эмыхьэжын хъуащ.

ХЬЭТАУ Ислъам

Къэбэрдей-Балъкъэрым футболымкІэ и гуп нэхъыщхьэм зэхьэзэхуэр зэрыщекІуэкІыр						
Командэхэр	Дж.	Къ.	3.	ΦΙ.	T.	Ο.
1. «Къэхъун» 2. «Автозапчасть» 3. «ЛогоВАЗ» 4. «Союз» 5. «Тэрч» 6. «Нарт» 7. «Бахъсэн» 8. «Кэнжэ» 9. «Велес» 10. «Псыгуэнсу» 11. «Родник»	29 29 29 29 29 29 29 29 29 29 29 29	26 23 19 16 14 11 11 11 11 11	3 3 4 3 1 4 4 3 2 2 1	0 3 6 10 14 14 15 16 16	130-21 129-44 103-47 78-49 67-75 69-71 43-69 65-87 65-108 45-64 69-100	81 72 61 51 43 37 37 36 35 35 34
12. «Къэбэрдей» 13. «Спартак-Д» 14. «Бедик» 15. «Щтауч» 16. «Шэджэм-2»	29 28 28 29 29	8 10 9 8 7	8 1 4 4 3	13 17 15 17 19	57-74 55-62 44-56 57-102 43-90	32 31 31 28 24

• Атлетикэ хьэлъэ

ДзыхьмыщІым и фэеплъ зэхьэзэхуэ

Налшык щекіуэкіащ ФСБ-м и подполковник Дзыхьмыщі Мухьэмэд и фэеплъу штангэр къэіэтынымкіэ <u>Къэбэрдей-Балъкъэрым и чемпионат. Мы гъэм илъэс</u> епліанэ хъуауэ екіуэкі зэхьэзэхуэм хэтащ я хьэлъагъ елъытауэ гуп 12-у гуэша спортсмен 300-м нэблагъэ.

ЗЭПЕУЭХЭМ щылъу, щыту штангэр къа Іэтащ. Апхуэдэу, илъэс 49-рэ зи ныбжь Малкаров Ахъмэт щылъу килограмми 120-рэ къиІэтри, Урысейм и ветеранхэм я рекорд игъэуващ. Нэхъыжьым и ехъуліэныгъэр щіалэгъуалэми даіыгъащ. Килограмм 90 зи хьэлъагъхэм я зэпеуэм пашэ щыхъуащ щыту килограмм 285-рэ къэзыІэта бахъсэндэс ГъукІэлІ Марат. Дунейпсо классымкі з спортым и мастерым и мардэм щІригъэгъуащ икіи къэралым и штангист нэхъыфіхэм ящыщ хъуащ Мысостышхуэ Ислъам. Абы къиІэтащ килограмм 220-рэ. Штангэр щылъу къэlэтынымкlэ япэ увыпlэр иубыдащ кг 280-м пэлъэща Къущхьэ Аслъэнбэч.

Зэхьэзэхүэхэм я судья нэхъышхьэ, къарукіэ зэпеуэхэм я «Витязь» зэгүхьэныгъэм и унафэщ Смыслов Иван къызэгъэпэщакіуэхэм фіыщіэ яхуищіащ икіи 2016 гъэм пауэрлифтингымкІэ Урысейм и чемпионатыр Къэбэрдей-Балъкъэрым щрагъэкіуэкіын мурад зэраіэр жиіащ.

КЪЭХЪУН Бэч.

• Самбэ

Жэз медалыр къехь

Мэзкуу щы В Ярыгиным и ц эр зезыхьэ Спортымк у у ардэунэм шызэхэташ самбэмк дуней псо зэхьэзэхуэ. Абы ирихьэліащ къэрал 20-м икіа спортсмен 230-рэ.

ЗЭПЕУЭМ жэз медалыр къыщихьащ килограмм 74-рэ зи хьэлъагъхэм я гупым щыбанэ Бабыгуей Олег.

Фигу къэдгъэк і ыжынщи, Къэбэрдей-Балъкъэрымрэ Ставрополь краймрэ я цІэкІэ банэ Бабыгуейм жэпуэгъуэм и пэхэм къэралым и кубокыр къихьащ. Абы и фІыгъэкІэ ди щіалэм Іэмал игъуэтащ 2016 гъэм и гъатхэпэм Мэзкуу щекіуэкіыну зэхьэзэхуэм Дунейпсо кубокым щыщіэбэныну Спортсменыр ягъасэ Хьэпай Арамбийрэ Ким Русланрэ.

ТЕМЫР Дисанэ.

Налшык щагъэлъэгъуэнущ

Жэпуэгъуэм и 29-м сыхьэт 16-м Ткаченкэ Андрей и цІэр зезыхьэ Сурэтыщі гъуазджэхэмкіэ музейм къыщызэіуахынущ Урысейм и СурэтыщІхэм я зэгухьэныгъэм хэт Ащхъуэт Михаил и «Цвет и впечатление» щхьэзакъуэ лэжьыгъэхэм ягъэлъэгъуэныгъэ.

ИДЖЫРЕЙ сурэтыщІ Іэзэ Ащхъуэт Михаил и лэжьыгъэхэр нэхъапэкІэ утыку къыщрихьащ Чехием, Инджылызым, Италием, Франджым, Хорватием. Европэм илъэс 30-кІэ щы ауэ иджы и сурэтхэр Налшык япэу абы щигъэлъэгъуэнущ. Выставкэр щэкіуэгъуэм и 19 пщіондэ екіуэкіынущ.

КъБР-м Печатымрэ цІыхубэ коммуникацэхэмкІэ и къэрал комитетым и пресс-Іуэхущіапіэ.

Редактор нэхъыщхьэ демеахуМ СІЦІАІФСАХ

Редколлегием хэтхэр

Жыласэ Заурбэч (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), ЖьэкІэмыхъу Маринэ (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), Ширдий Маринэ (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), Гъурыжь Мадинэ (жэуап зыхь секретарь), Къардэн Маритэ, НэщІэпыджэ Замирэ, Хьэжыкъарэ Алик, егИ ІшимешеахШ

Езыгъэтхахэр «Адыгэ псалъэ» газетыр КъБР-м и Парламентымрэ Правительствэмрэ ирагъэтхащ (учредителхэр).

КъыдэзыгъэкІхэмрэ редакцэмрэ я хэщІапІэр 360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ, Лениным и уэрам, 5

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхъыщхьэм, секретарым - 42-56-19; редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэхэм - 42-63-64, 47-31-54, 47-33-23; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; секретариатым - 42-22-66.

КЪЎДАМЭХЭМ: политикэмкІэ, жылагъуэмрэ лъэпкъ ІуэхухэмкІэ - 42-22-86; къуажэ гъащІэмрэ экономикэмкІэ - 42-57-59; щэнхабзэмкІэ - 42-75-36; обозревателхэм - 42-22-89; хабзэхъумэ ІуэхущІапІэхэм ядэлэжьэнымкІэ - 42-60-53; хъыбарыщІэхэмкІэ, спортымрэ письмохэмкІэ - 42-22-88; егъэджэныгъэмрэ щІэныгъэмкІэ-47-32-15; зэдзэкІакІуэхэм - 42-21-88; корректорхэм - 42-60-27; бухгалтерием -47-31-69; ЭВМ-м и операторхэм - 42-22-84; компьютер ІуэхушІапІэм -42-26-41; сурэттехым - 42-75-78.

Теплээ тхыгъэхэм къншыхьа бжыгъэхэм, къншаІэта Ічэхугьчэхэм я пэжагъымкІэ ахэр зытхахэм нэсу жэчап яхь. Авторхэмрэ редакцэмрэ я Іуэху еплъыкІэр зэтехуэ зэпыту

щыткъым Газетыр Іэ тезыдзахэм яхуэхьыныр и пщэ дэлъщ КъБР-м федеральнэ пощт зэпыщ Іэныгъэхэмк Іэ и управленэм. Тел.: 76-01-28, 76-01-10

Газетыр 1994 гъэм мэкъуауэгъуэм и 14-м Печатым и хуитыныгъэр хъумэнымкІэ Къэбэрдей-Балъкъэр щІыналъэ ІуэхущІапІэм №Н-0065-м щІэту ятхащ.

Зы илъэсым газетыр 250-рэ къыдок І. «Тетраграф» ООО-м щытрадзащ. КъБР, Налшык къалэ, Лениным и уэрам, 33

Мы къыдэкІыгъуэм елэжьахэщ: жэуап зыхь секретарым и къуэдзэ Дыщэк Соня, редактору Жыласэ Заурбэч, корректорхэу Елмэс ФатІимэ (3, 4-нэ нап.), ПхытІыкІ Азэмэт (1, 2-нэ нап.), КомпьютеркІэ газетым и теплъэр ящІащ Дол Маринэ, Бещто Оксанэ, Ныр Саидэ, Щомахуэ Марианнэ, Мэлбахъуэ Анжелэ, сурэтхэм елэжьар Бицу Жаннэш.

Номерыр «Адыгэ псалъэм» и компьютер ІэнатІэм щагъэхьэзыращ.

Газетым Іэ традзэн хуейщ сыхьэт 20-м, щытрадзар сыхьэт 20.00-рщ. Индексыр 51531• Тираж 3.167 • Заказ №1785